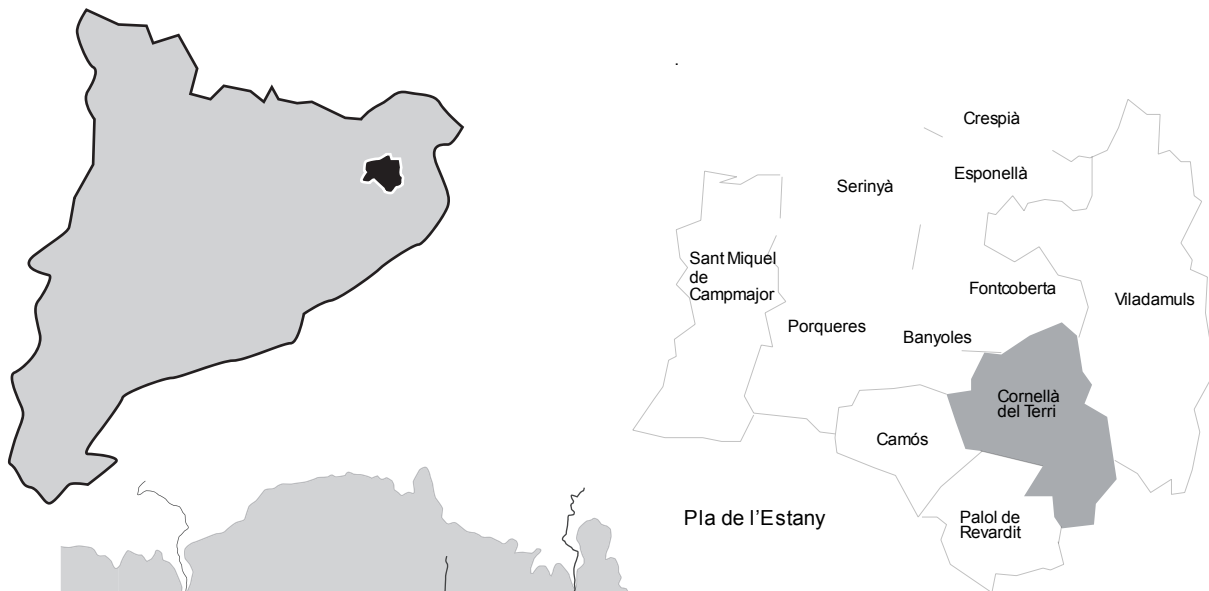
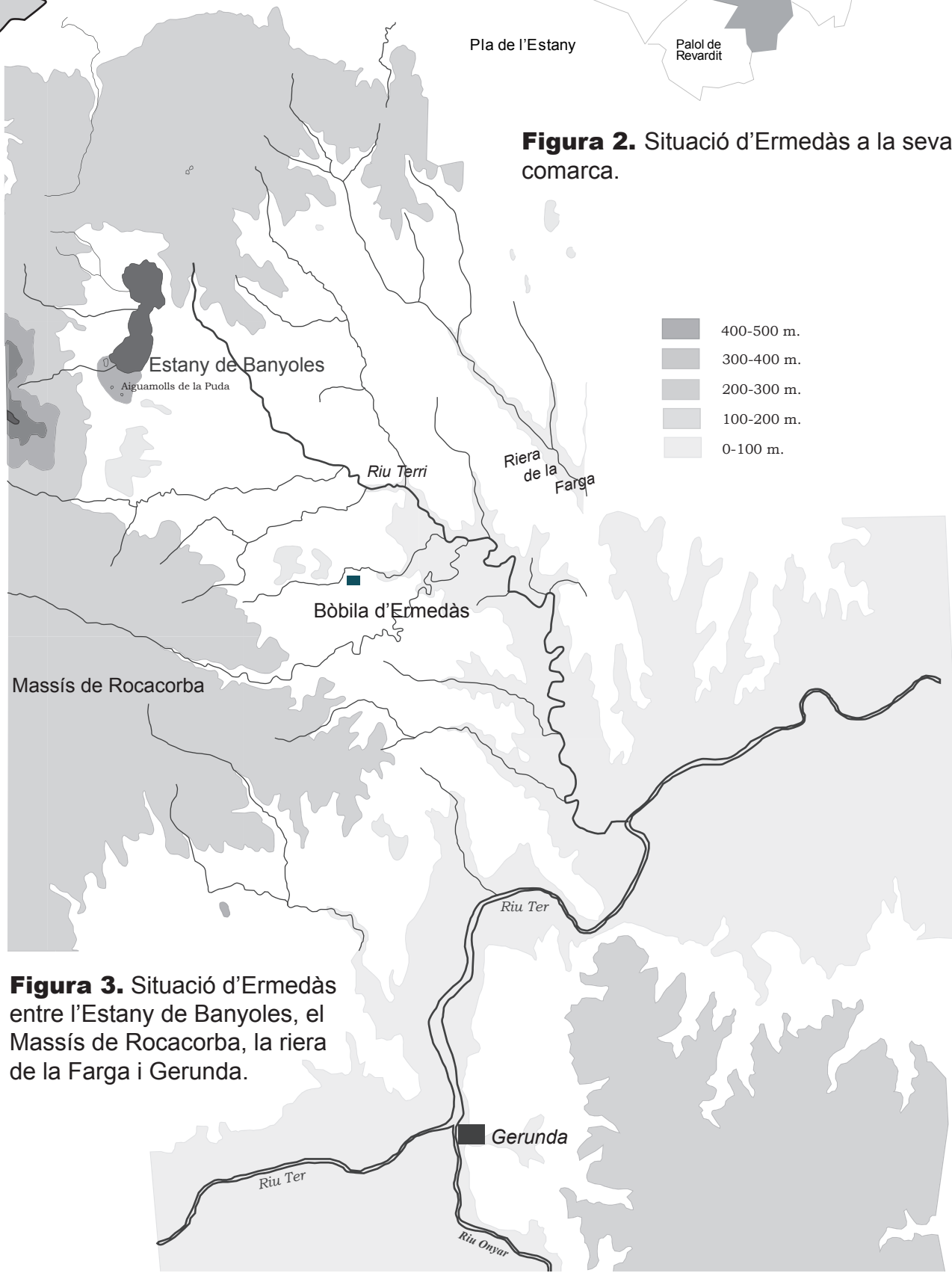

Figura 1. Situació d'Ermedàs a l'àrea catalana

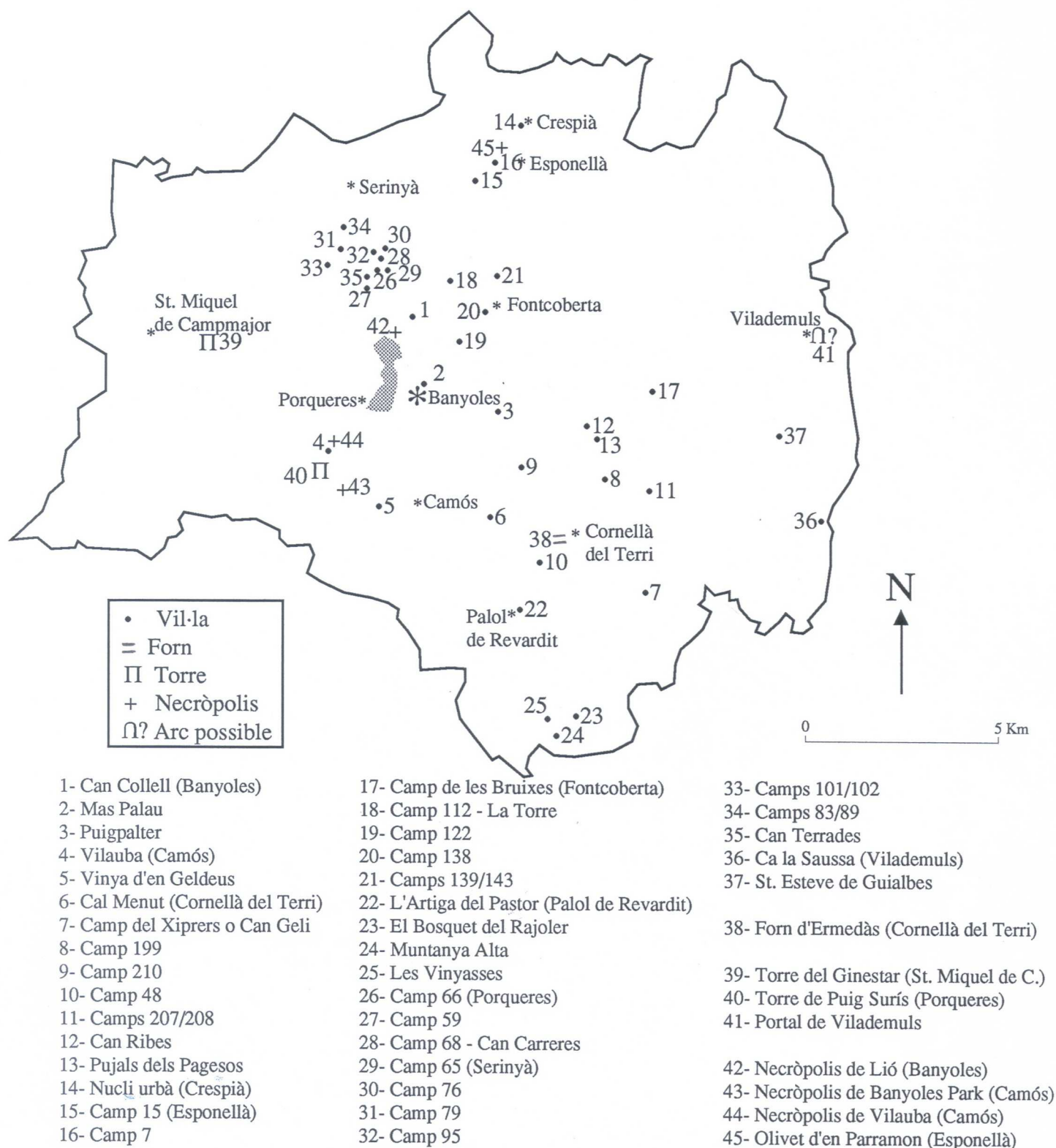

Figura 2. Situació d'Ermedàs a la seva comarca.

Figura 3. Situació d'Ermedàs entre l'Estany de Banyoles, el Massís de Rocacorba, la riera de la Farga i Gerunda.

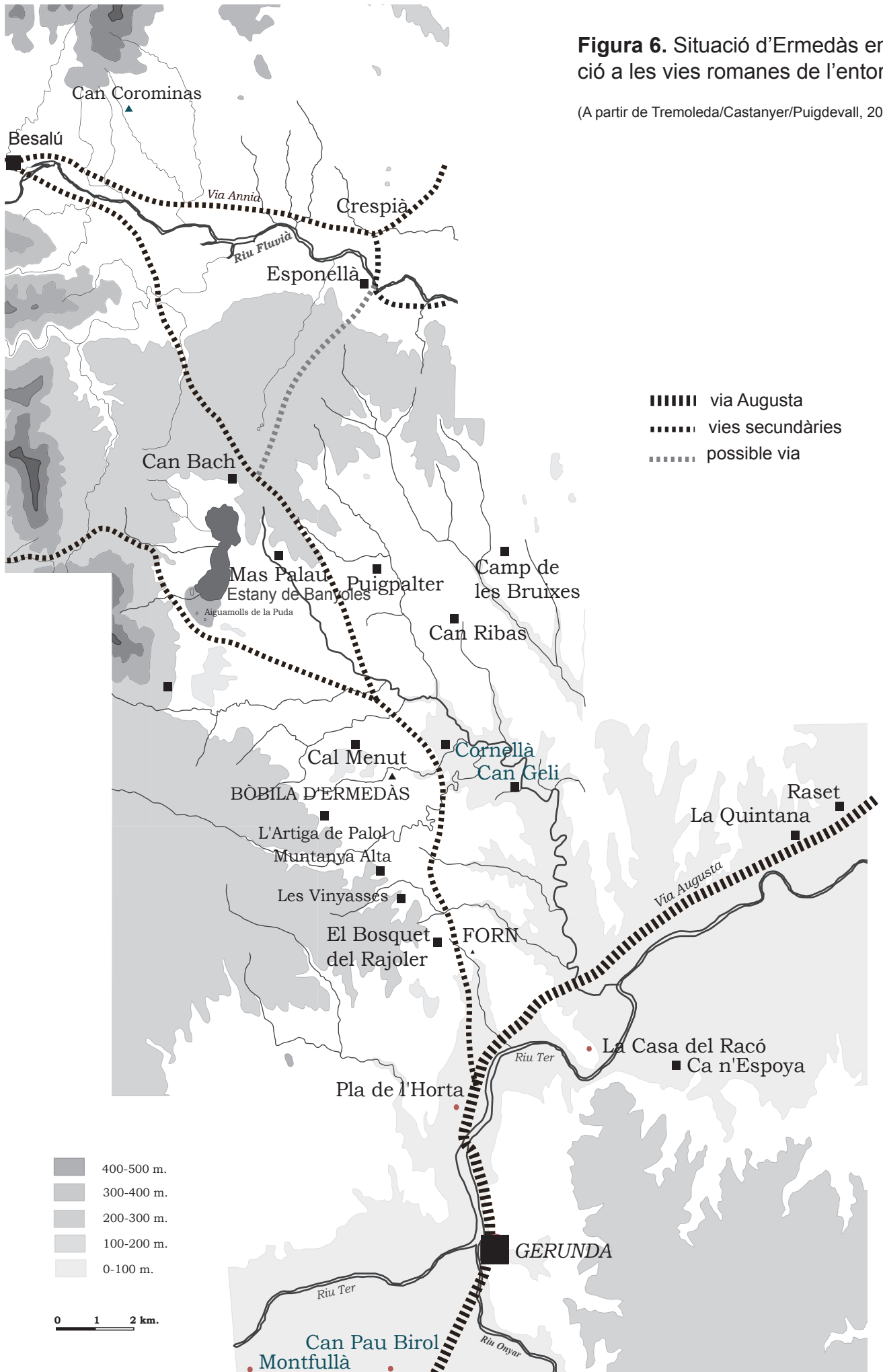
Distribució del poblament d'època romana al Pla de l'Estany (segles II a.C.-III d.C.).

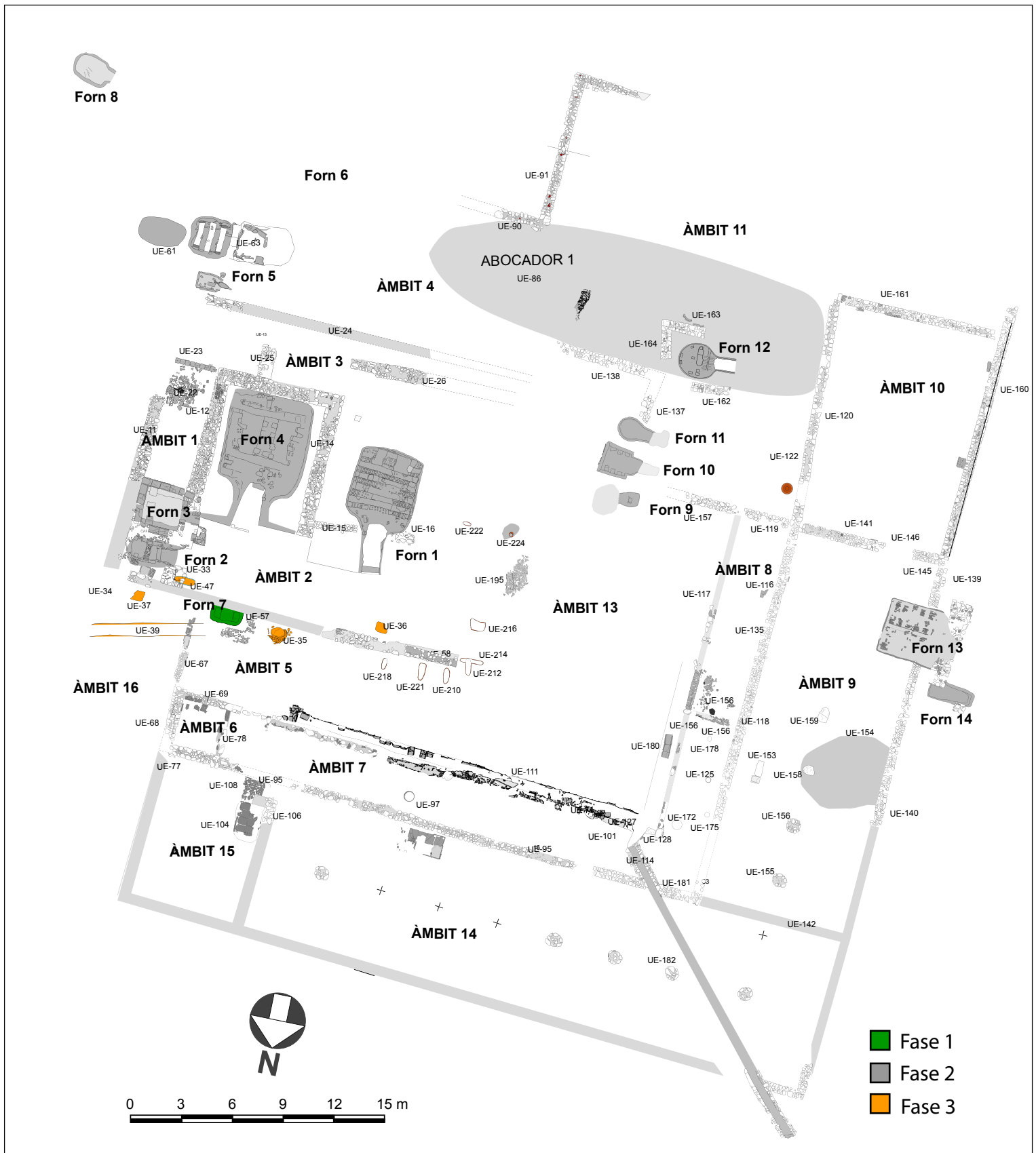

Figura 5. Distribució dels jaciments d'època romana en el Pla de l'Estany (Tremoleda/Castanyer, 2000)

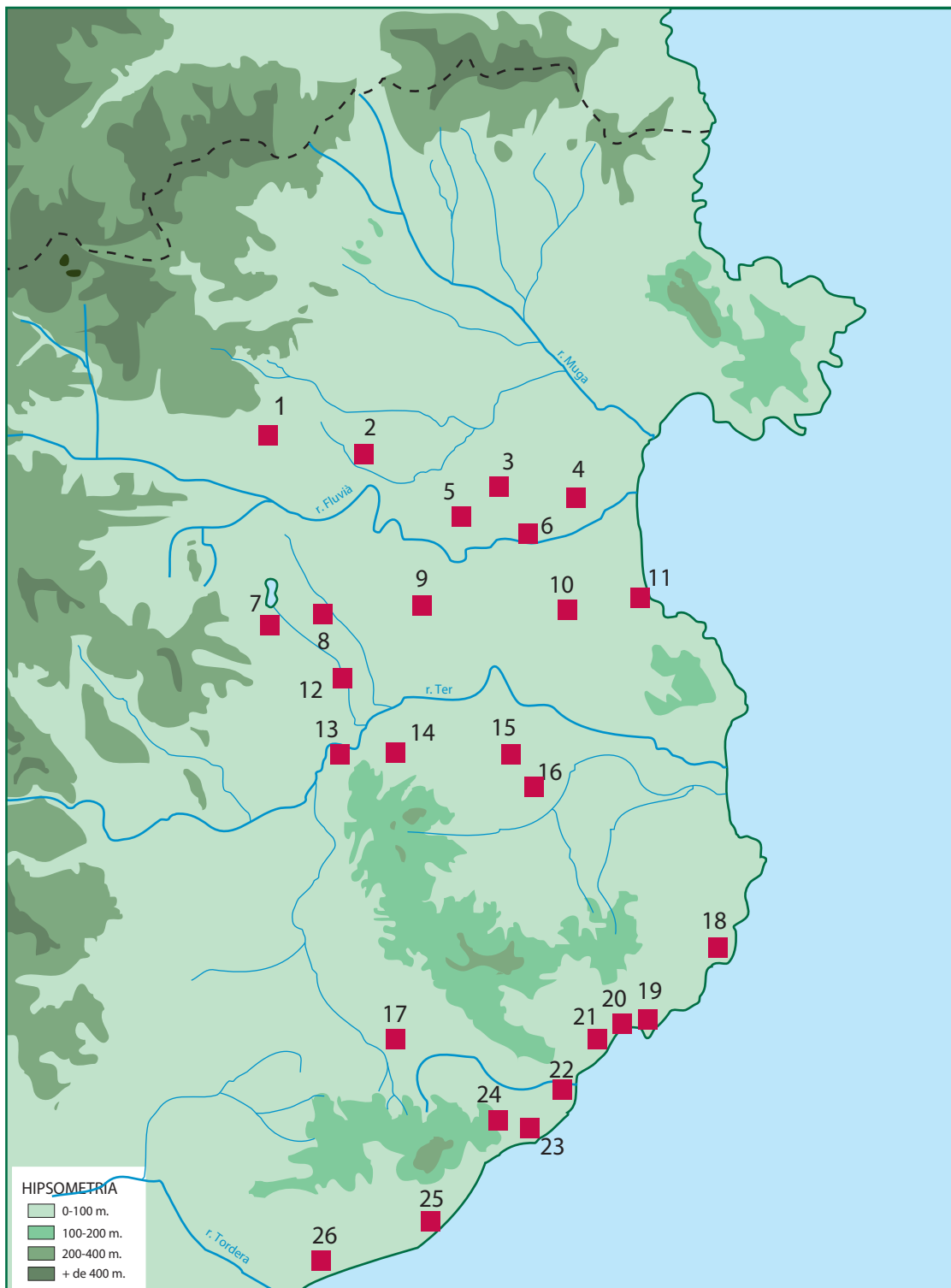
Figura 6. Situació d'Ermedàs en relació a les vies romanes de l'entorn.

(A partir de Tremoleda/Castanyer/Puigdevall, 2007, 26)

Figura 7. Planta de la terrisseria amb la indicació dels seus àmbits, UE, número de forns i les respectives fases cronològiques.

Figura 8. Situació dels forns i terrisseries d'època romana a les comarques gironines

1- Forn de can Corominas (Maià de Montcal), 2- Camí de can Miró (Navata), 3- Font Tudana (Creixell-Borrassà), 4- La Bomba (Vilacolum), 5- Mas Castellar (Pontós), 6- Clos Miquel (Sant Miquel de Fluvià), 7- Vilauba (Camós), 8- Bòbila d'Ermedàs (Cornellà de Terri), 9- Camp dels Recs (Bàscara), 10- Camí a la creu d'Albons (Viladamat), 11- Empúries (L'Escala), 12- Palol de Revardit, 13- Camí del Pla (Medinyà), 14- Can Cornellà (Celrà), 15- El Viaró (Rupià), 16- Puig Rodon (Corçà), 17- Llagostera, 18- Llafranc (Palafrugell), 19- Palamós, 20- Collet de Sant Antoni, 21- Pla de Palol (Castell-Platja d'Aro), 22- S'Agaró (Castell-Platja d'Aro), 23- Sa Caleta (Sant Feliu de Guíxols, 24- Solius (Santa Cristina d'Aro), 25- Vinya Badosa (Tossa de Mar), 26- Platja de Fenals (Lloret de Mar).

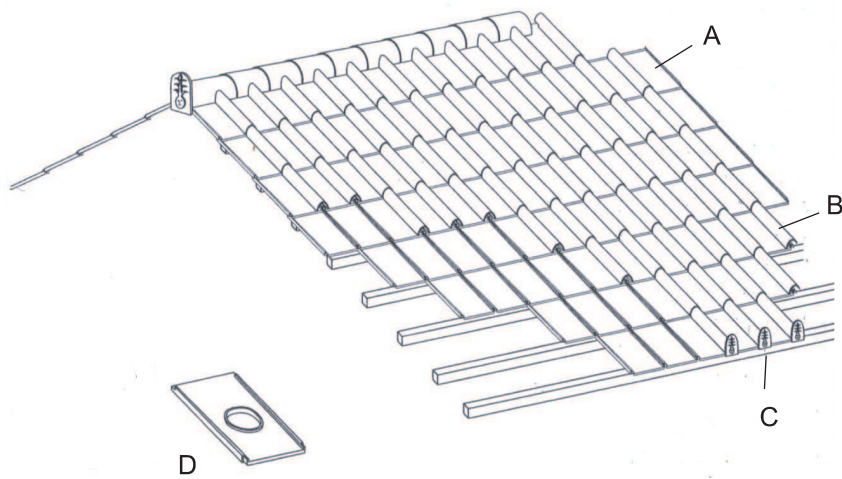
Figura 10. Cubeta rectangular a partir d'una solera de *tegulae* formant una bassa de decantació, UE. 104

Figura 11. Bipedal usat com a cuina, UE. 235

Figura 12. Conjunt de teules planes i corbades a l'entrada del forn 6 formant un espai rectangular que contenia un picadís ceràmic, UE. 64

Figura 13. Elements de la coberta

A: *Tegula*

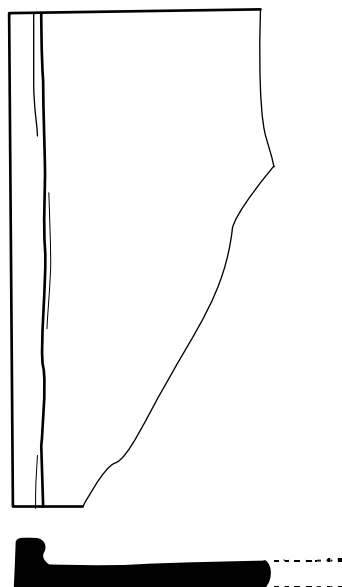
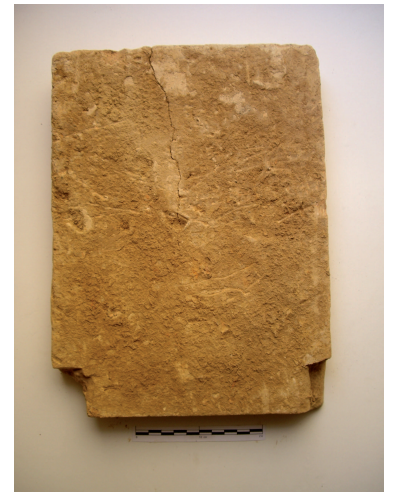
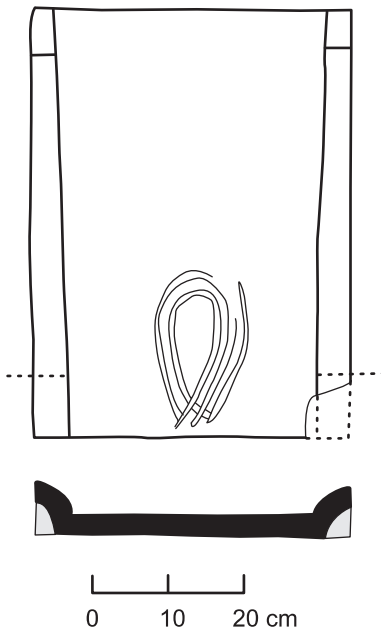
B: *Imbrix*

C: *Antefixa*

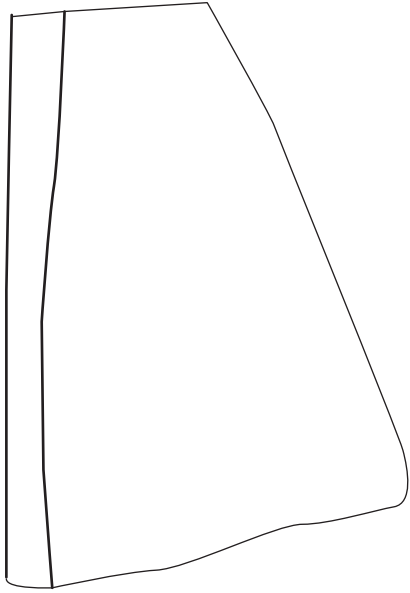
D: *Teula amb opaion*

Dibuix de P. Neury
(Bessac/Chappelot/De Filippo,
1990, 101)

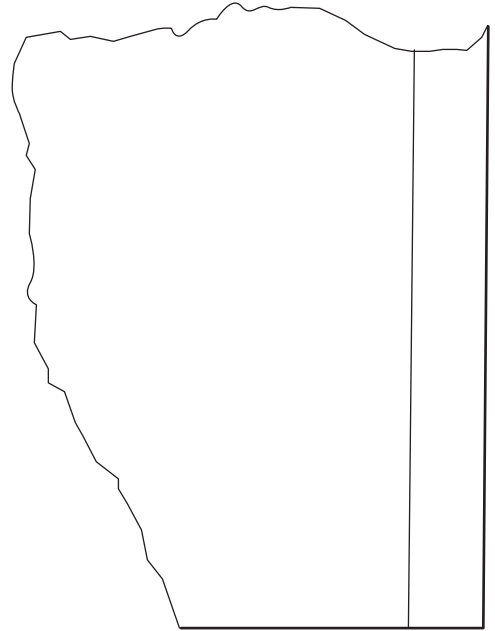
Figura 14. Dibuix i fotografies del dret i del revés de la teula trobada a Ermedàs 2A-1336

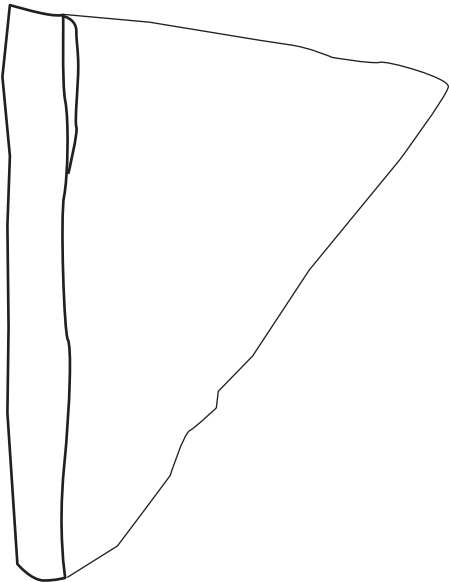
Figura 15. Dibuix i fotografia de la Teula de grans dimensions sense encaixos, trobada en el superficial.

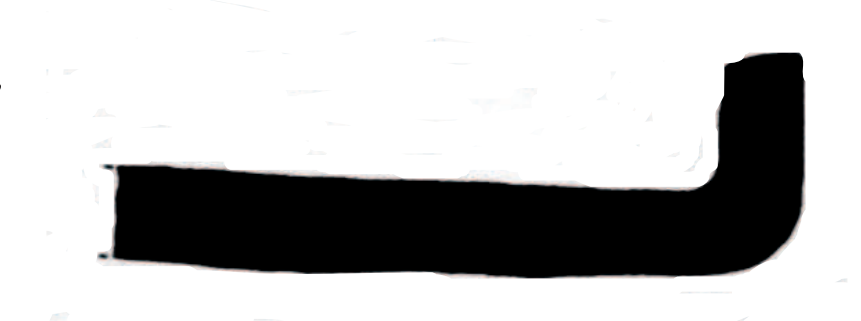
1.

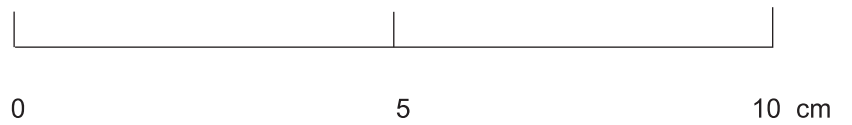
2.

3.

4.

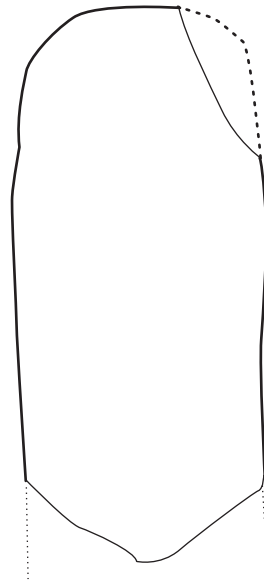

Figura 16. Teules de petites dimensions:
1. 08-ER-86-10; 2. 99-ER-H10; 3. 02-ER-60-25; 4. Teula procedent de Vilauba 19-V-16-929

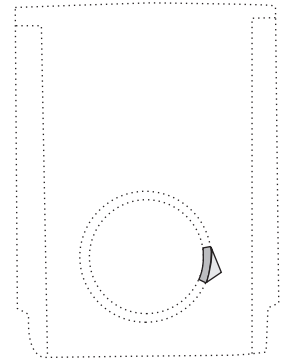
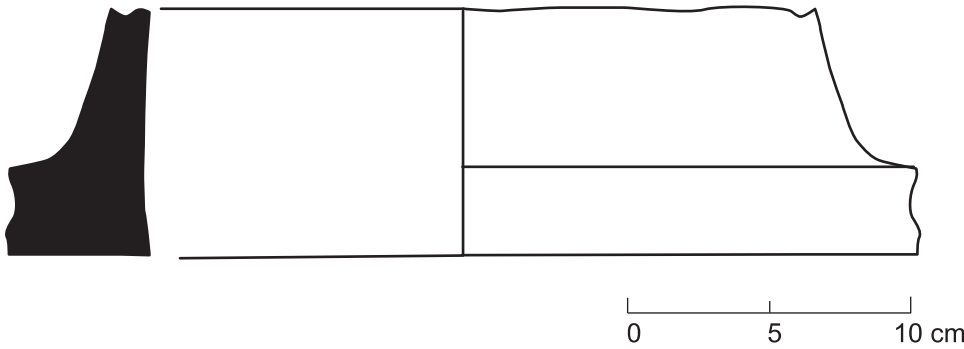
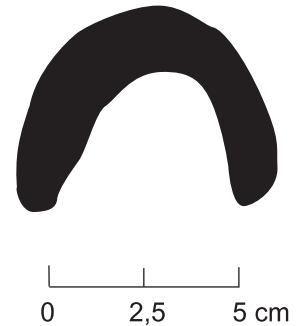

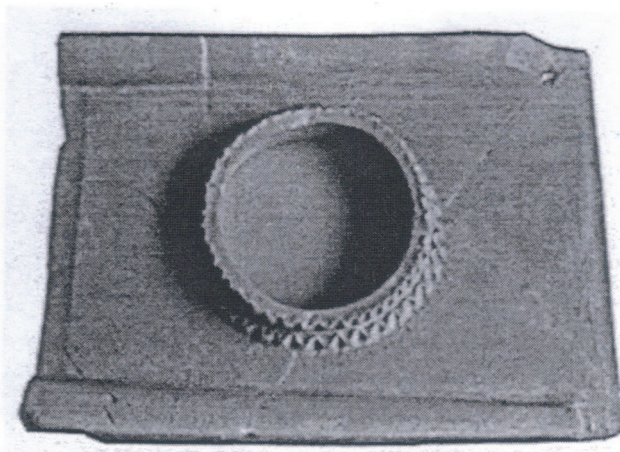
Figura 17. *Imbrices* trobades a l'excavació

Figura 18. *Imbrex* de petites dimensions. 07-ER-86-4

Figura 19. Fragment de teula *opaion*, 06-ER-86-23 i restitució de la seva localització a la teula.

Figura 20. Teula amb *opaion* procedent d'Empúries (Tremoleda 2000, 197)

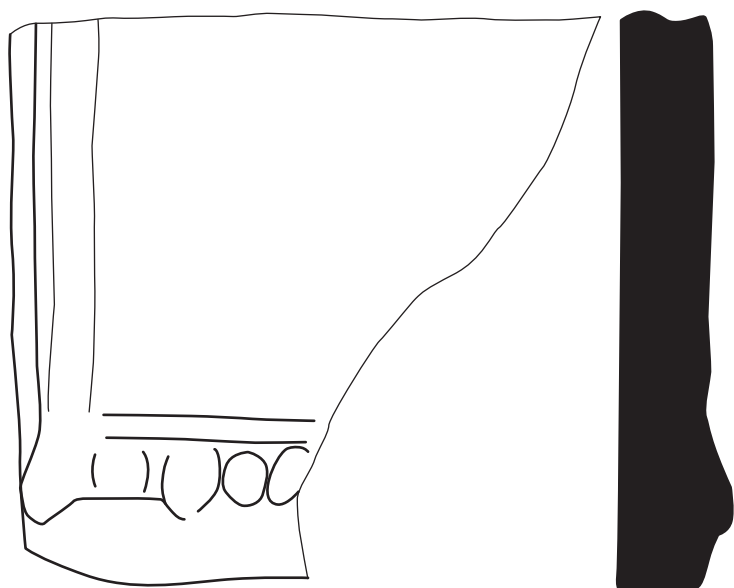
Figura 21. Teula amb *opaion* procedent de la vil·la de Tolegassos a partir d'una reconstrucció d'una part de la teulada amb les diferents teules (Casas et al. 1995, 73)

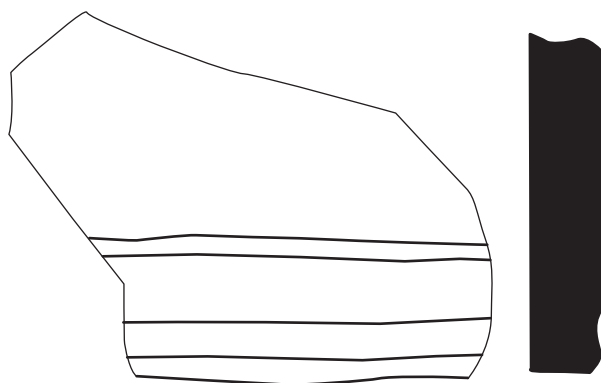
1.

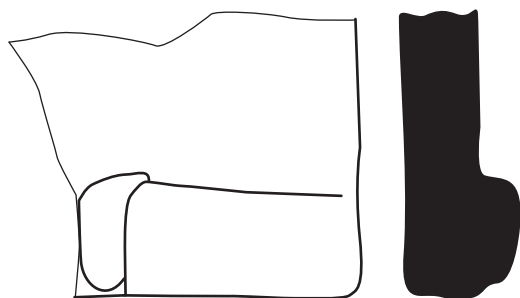
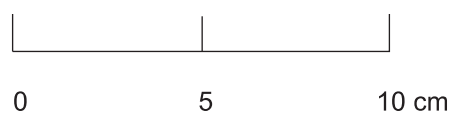
2.

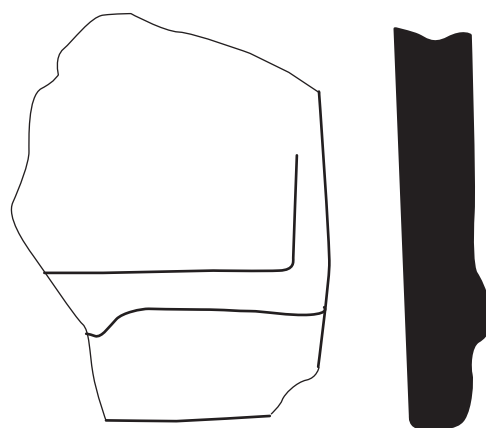
3.

4.

5.

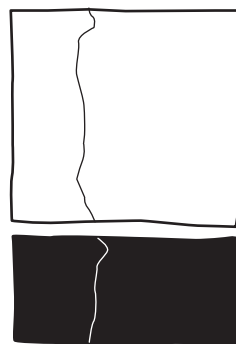

6.

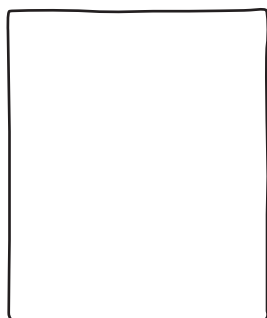
Figura 22. Plaques de revestiment o lastres. 1. 06-ER-169-31; 2. 07-ER-196-5; 3. 08-ER-86-7; 4. 08-ER-86-11; 5. 08-ER-86-15; 6. 08-ER-86-16

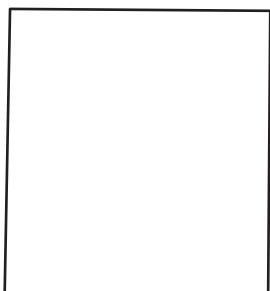
Figura 24. Rajols rectangulars de base quadrada. 1. 06-ER-86-27; 2. 08-ER-86-17

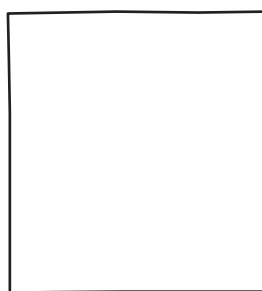
Figura 25. Rajol de 1/2 peu, 00-ER-4-26

1.

2.

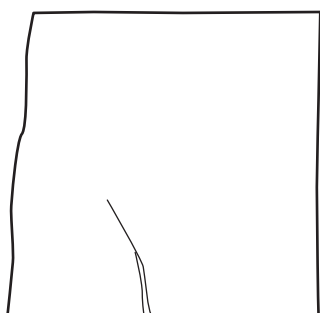

3.

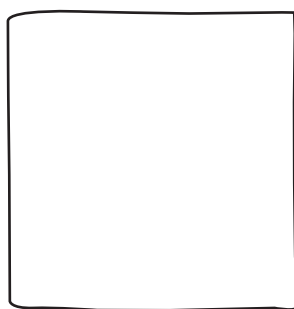
Figura 26. Rajol rectangular de 2/3 de peu.

1. 00-ER-9-2;
2. 00-ER-4-22;
3. 00-ER-4-23

0 10 20 cm

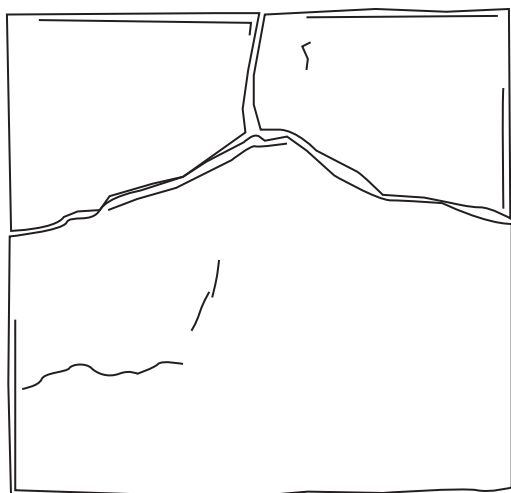

1.

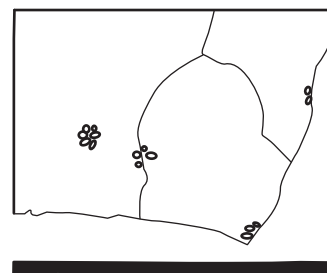
2.

Figura 27. Rajol quadrat de 2/3 de peu o bessale. 1. 00-ER-?; 2. 07-ER-257-1

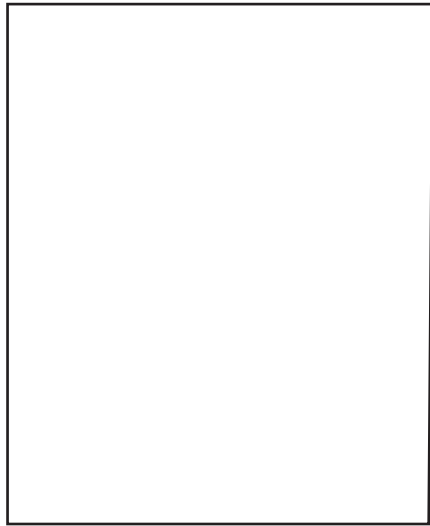

Figura 28. Bipedal *in situ*, 08-ER-235

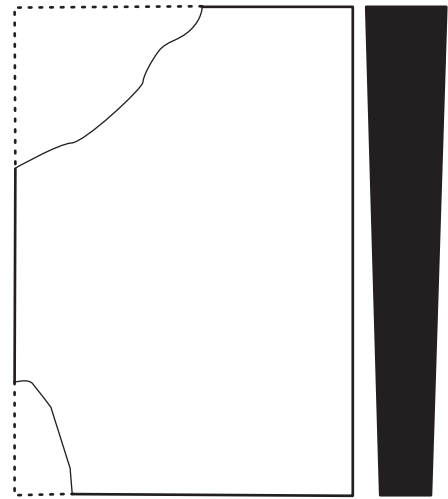
Figura 29. Rajol quadrat o rectangular prim, 02-ER-60-27

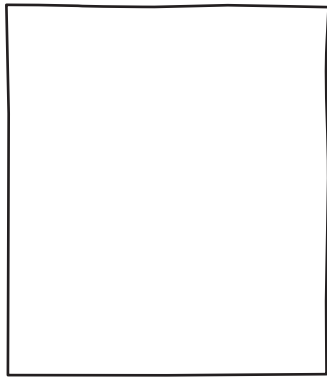
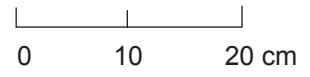
0 25 50 cm

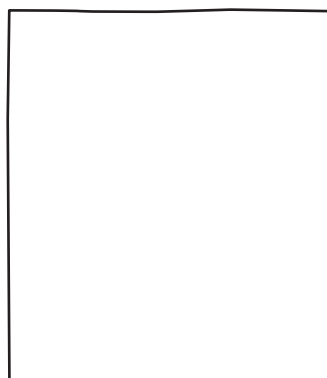
1.

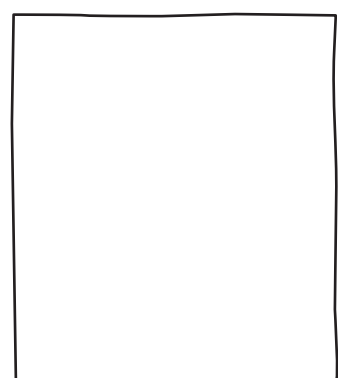
2.

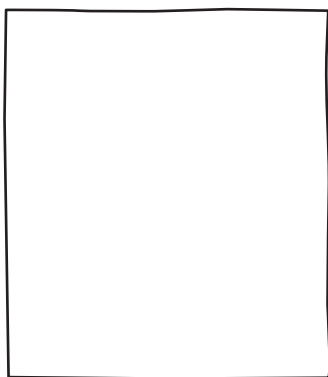
3.

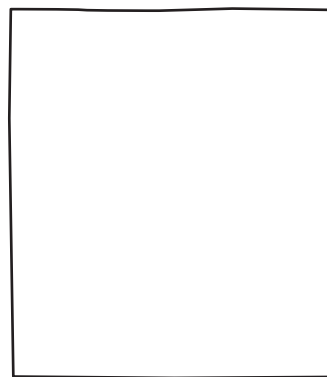
4.

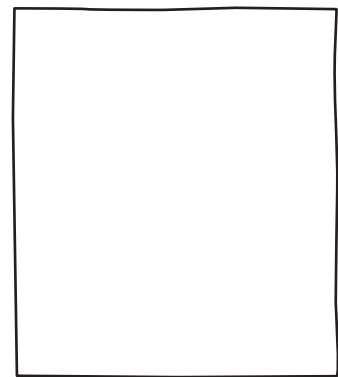
5.

6.

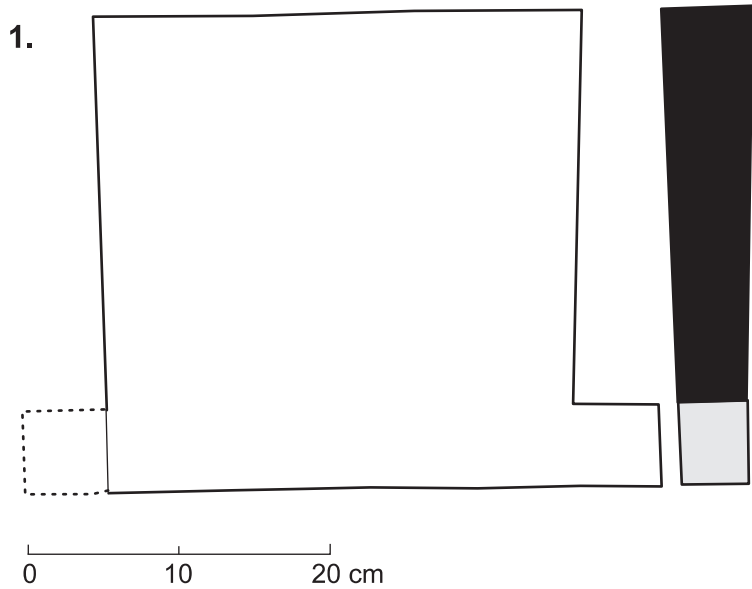

7.

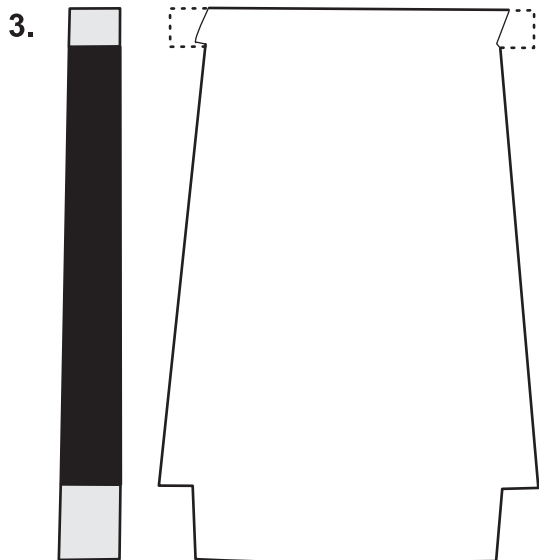
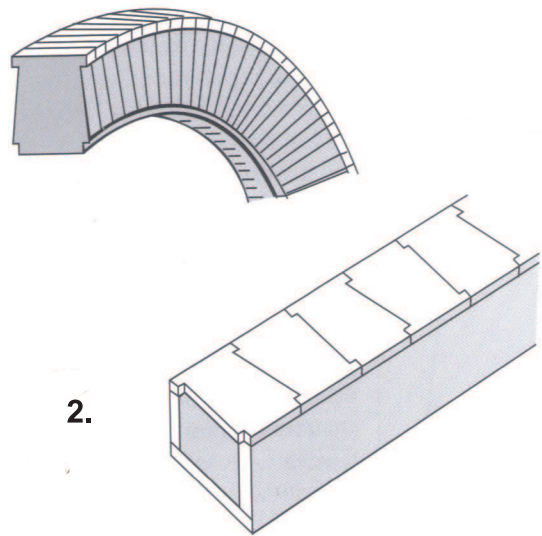
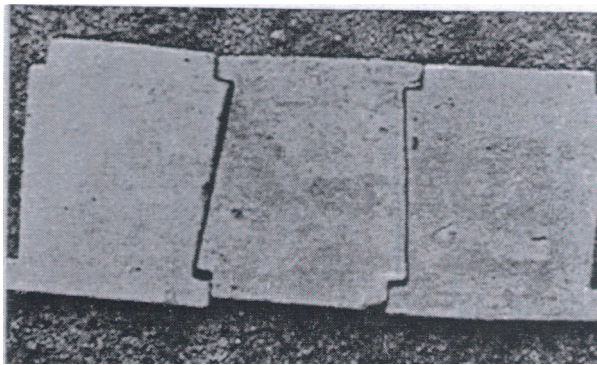

8.

Figura 30. Rajol bisellat. 1. Referència a J. Tremoleda, 2000, 179; 2. 08-ER-86-5; 3-8. 2A-1328 a 2A-1334

Figura 31. Rajol bisellat amb encaix positiu. 1. 06-ER-86-24; 2. Rajol documentat a l'excavació

Figura 32. Rajols amb encaixos positius i negatius.

1. Rajols procedents de Llafranc juxtaposats (Tremoleda, 2000)
2. Proposta d'ús d'aquests rajols en una volta i com a tapa de canal (Barti/Plana/Tremoleda, 2004, 131)
3. Rajol procedent d'Ermedàs 06-ER-86-25
4. Fragment de rajol 00-ER-4-27

0 10 20 cm

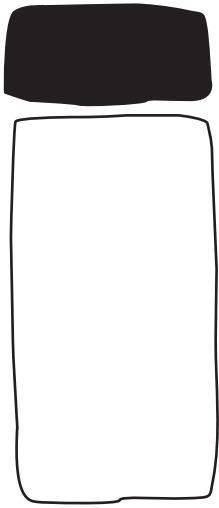

1.

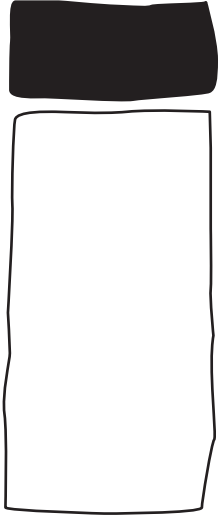

2.

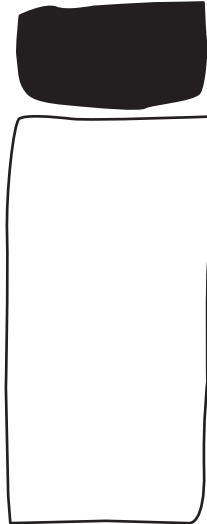
Figura 33. Llosetes en la formació d'*opus spicatum*. 1. Mur d'*opus spicatum* del segle V dC trobat al carrer Mirepoix de Toulouse (De Filippo, 1999, 257). 2. Representació d'un paviment en *spicatum* a partir de les 14 llosetes trobades a la UE 48 d'Ermedàs.

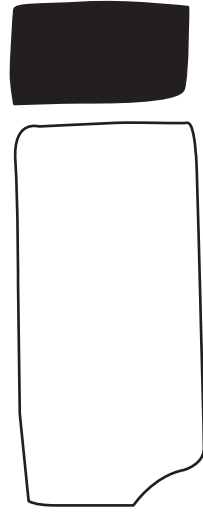
1.

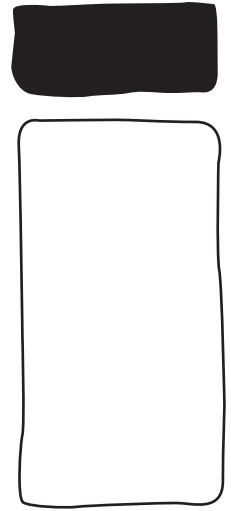
2.

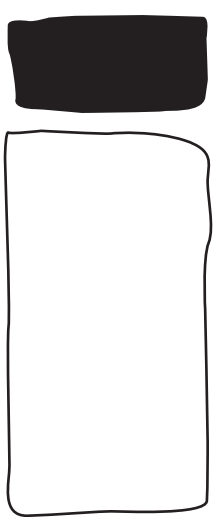
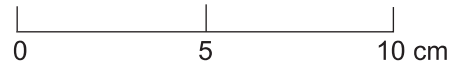
3.

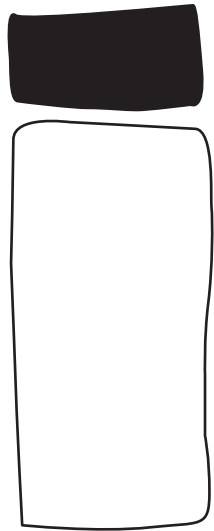
4.

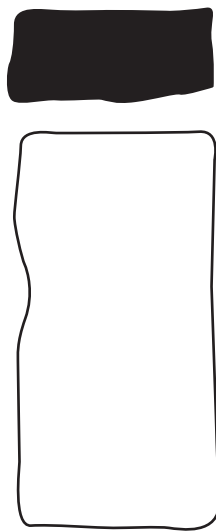
5.

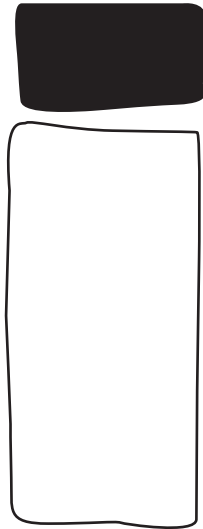
6.

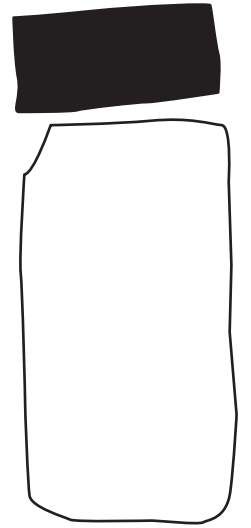
7.

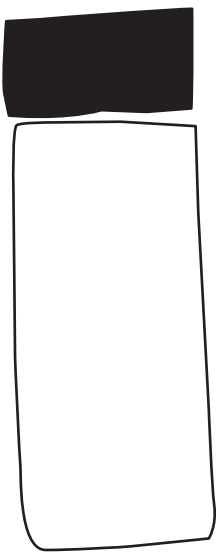
8.

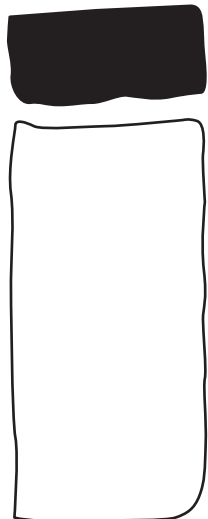
9.

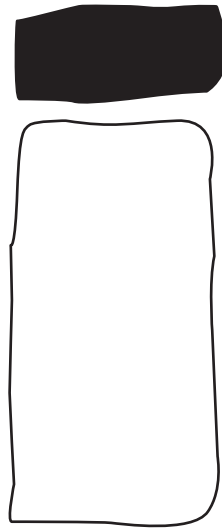
10.

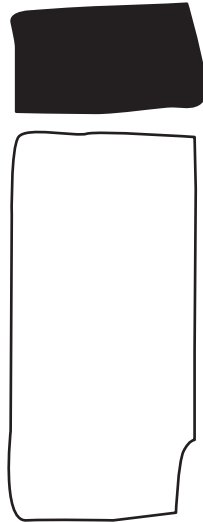
11.

12.

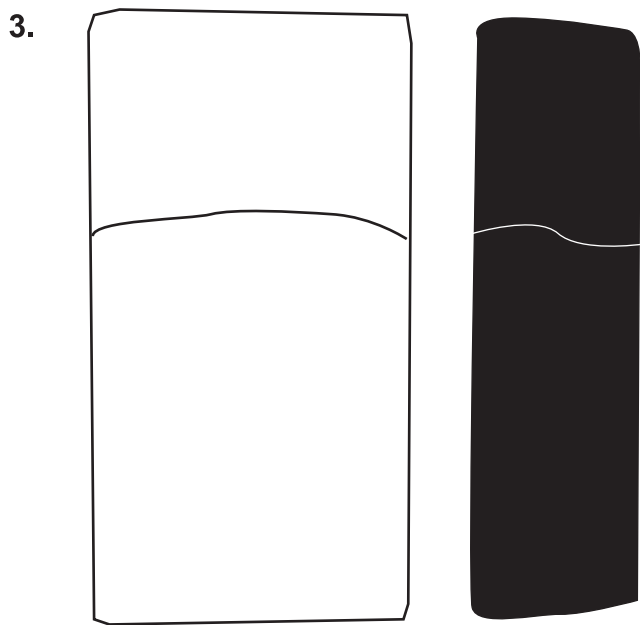
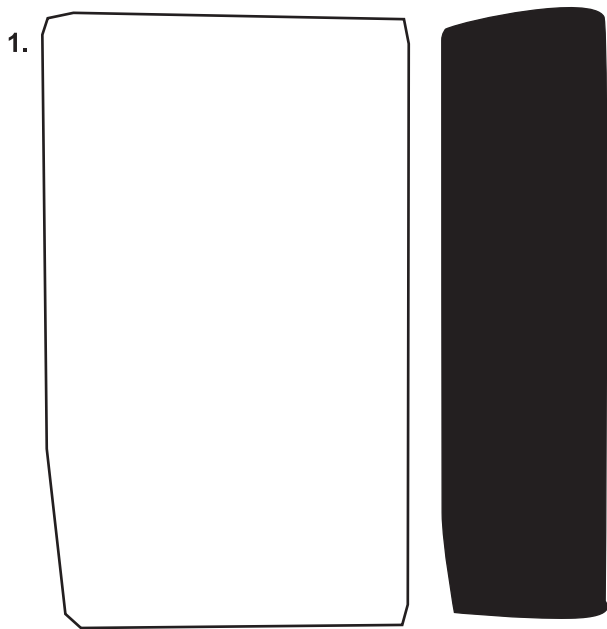

13.

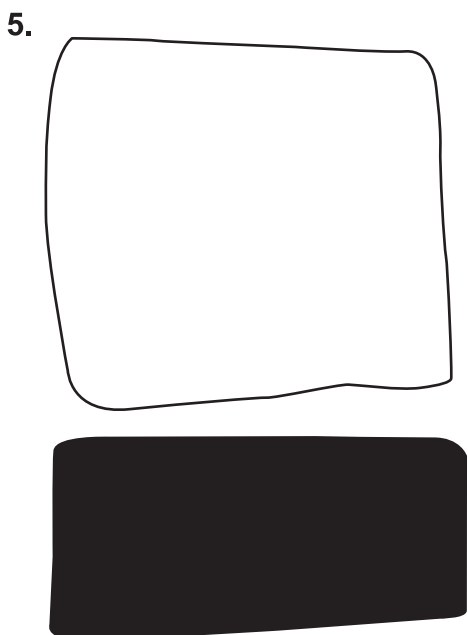

14.

Figura 34. Llosetes trobades a la UE 48 per a formar paviments d'*opus spicatum*, de 1-14, 02-ER-48-1 a

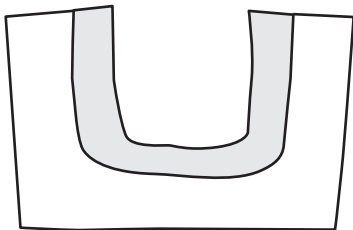
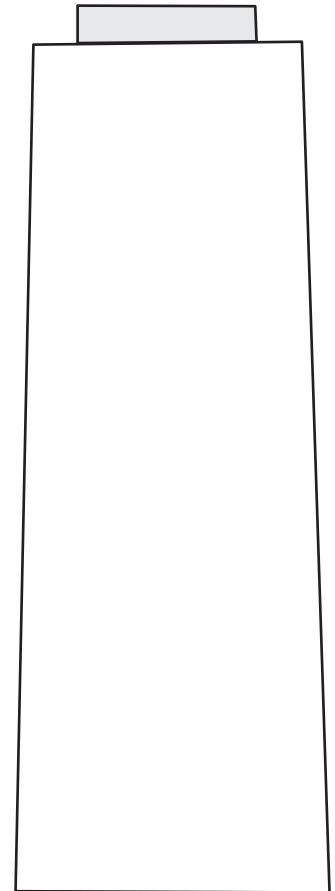
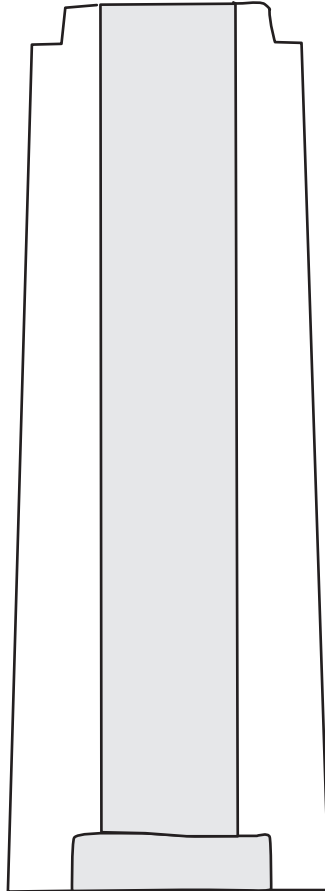
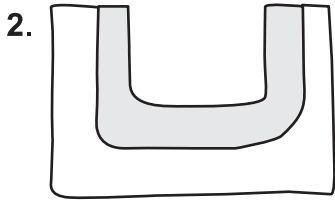
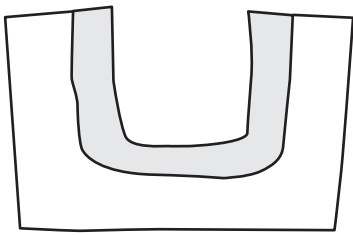
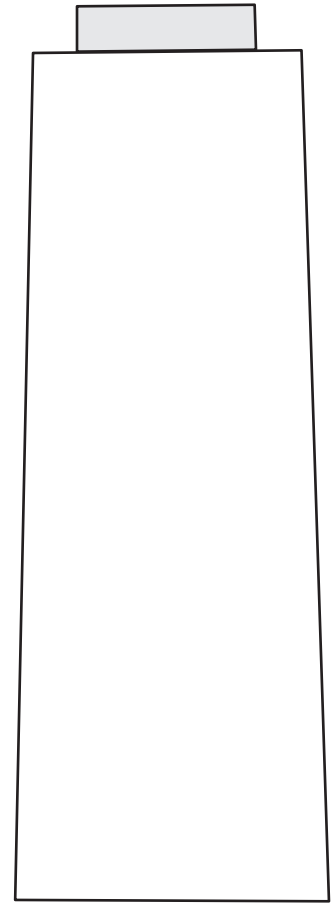
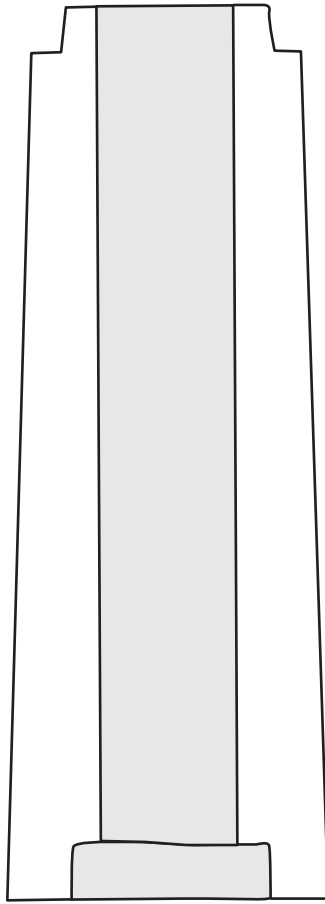
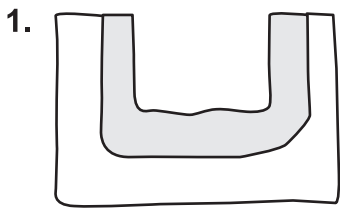

0 2 4 cm

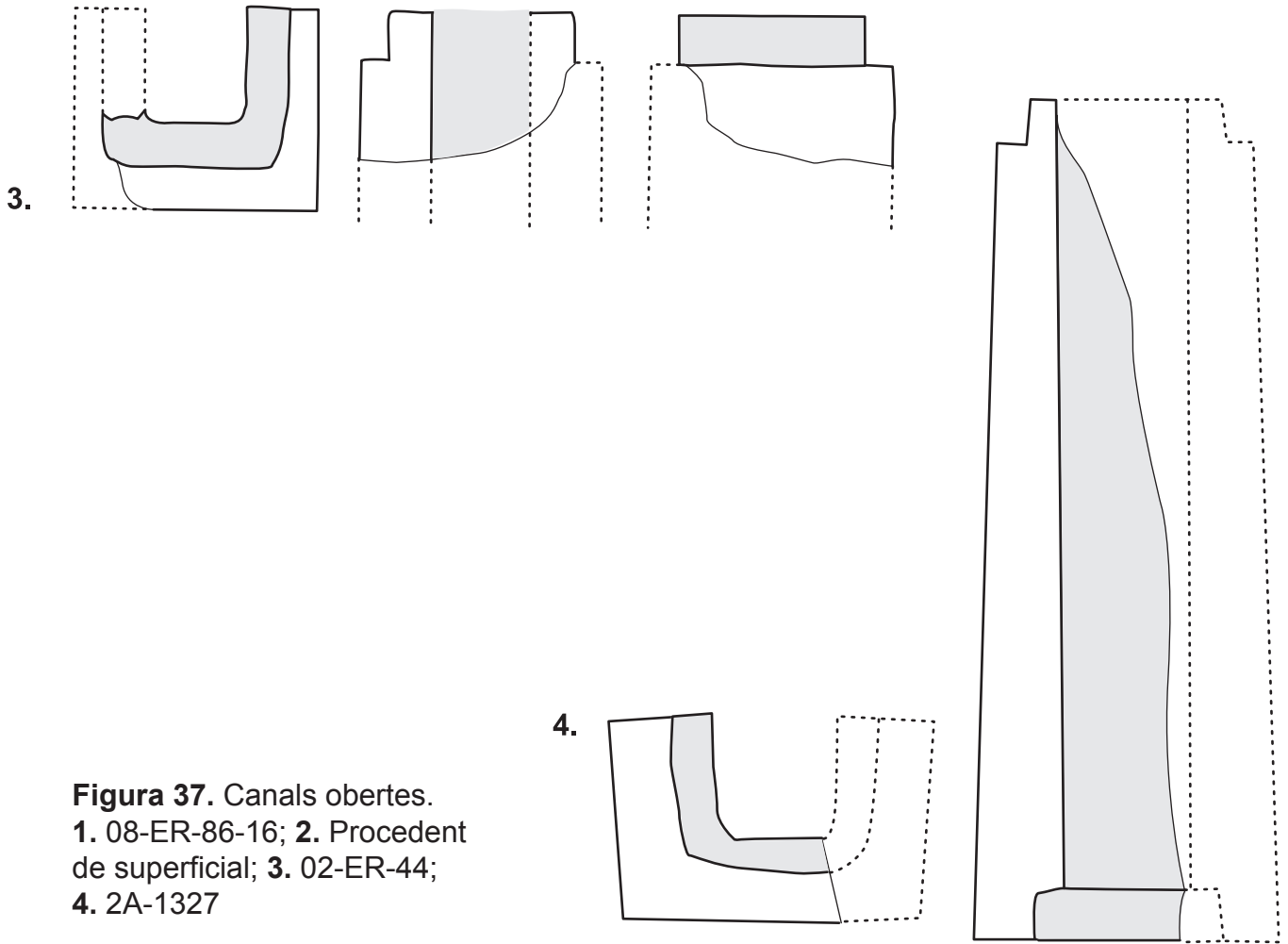
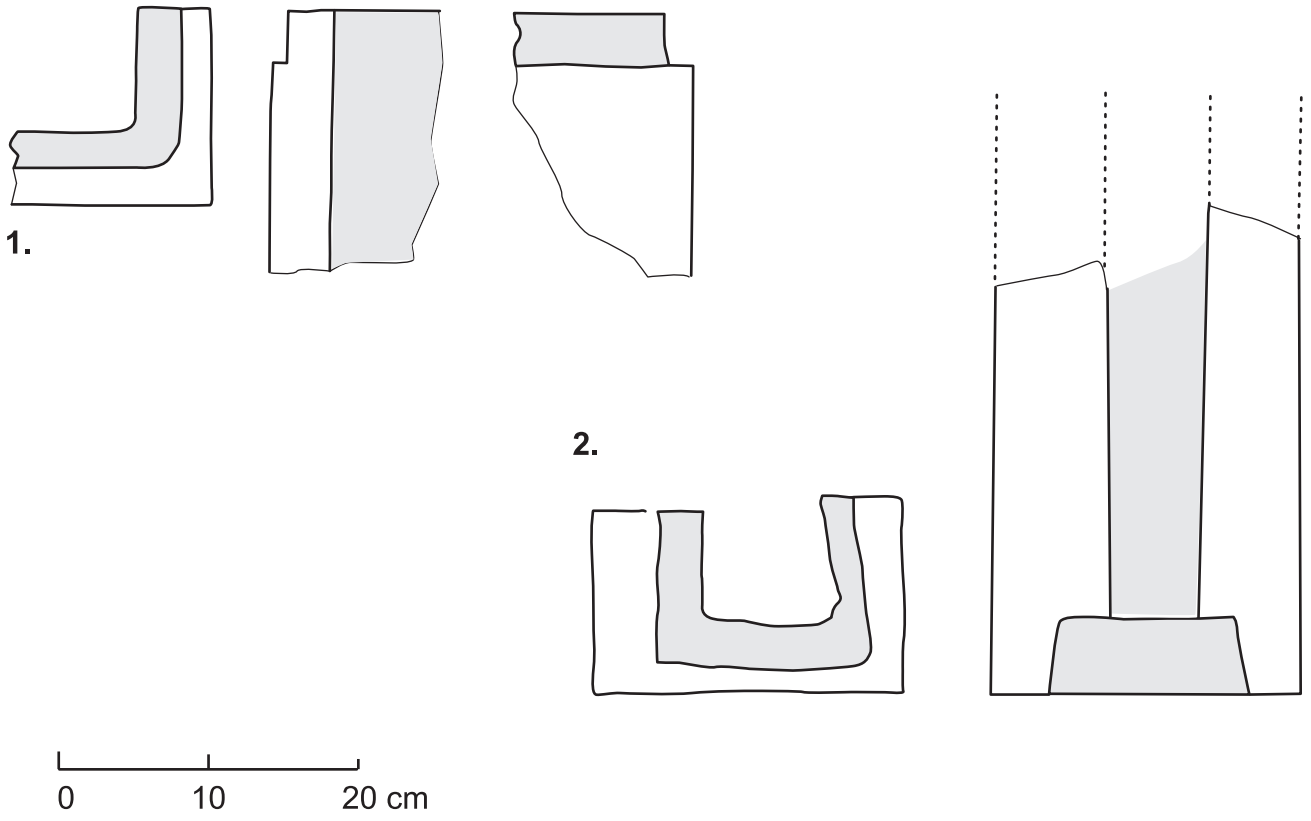
Figura 35. Llosetes amb restes de pintura vermella.
1-2. Dibuix i fotografia de la lloseta 06-ER-86-19;
3-4. Dibuix i fotografia de la lloseta 06-ER-86-20;
5-6. Dibuix i fotografia de la lloseta 08-ER-86-9.

Figura 36. Canals obertes. 1. 2A-1316; 2. 2A-1326

0 10 20 cm

Figura 37. Canals obertes.
 1. 08-ER-86-16; 2. Procedent de superficial; 3. 02-ER-44; 4. 2A-1327

Figura 38. Canalitzacions trobades a Efes (Ginouvés/Martin, 1992, làmina 88)

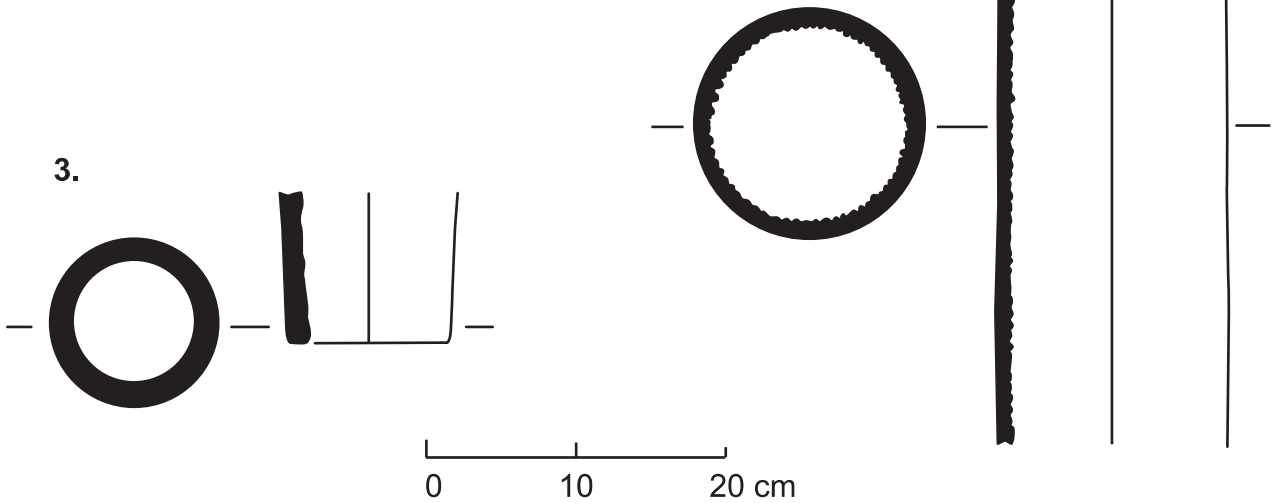

Figura 39. Canalitzacions obertes.
 1. Canal trobada a Ermedàs durant l'excavació;
 2. Encaix de canal 08-ER-86-19;
 3. Canal 03-ER-86-225

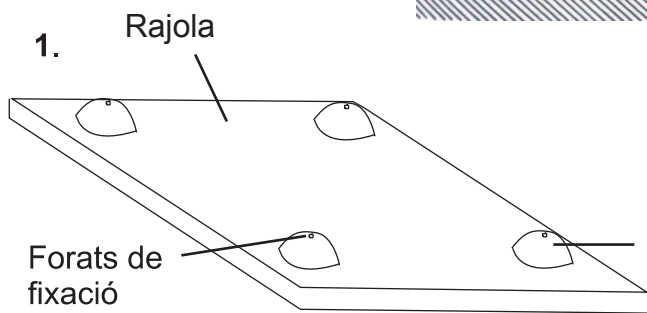
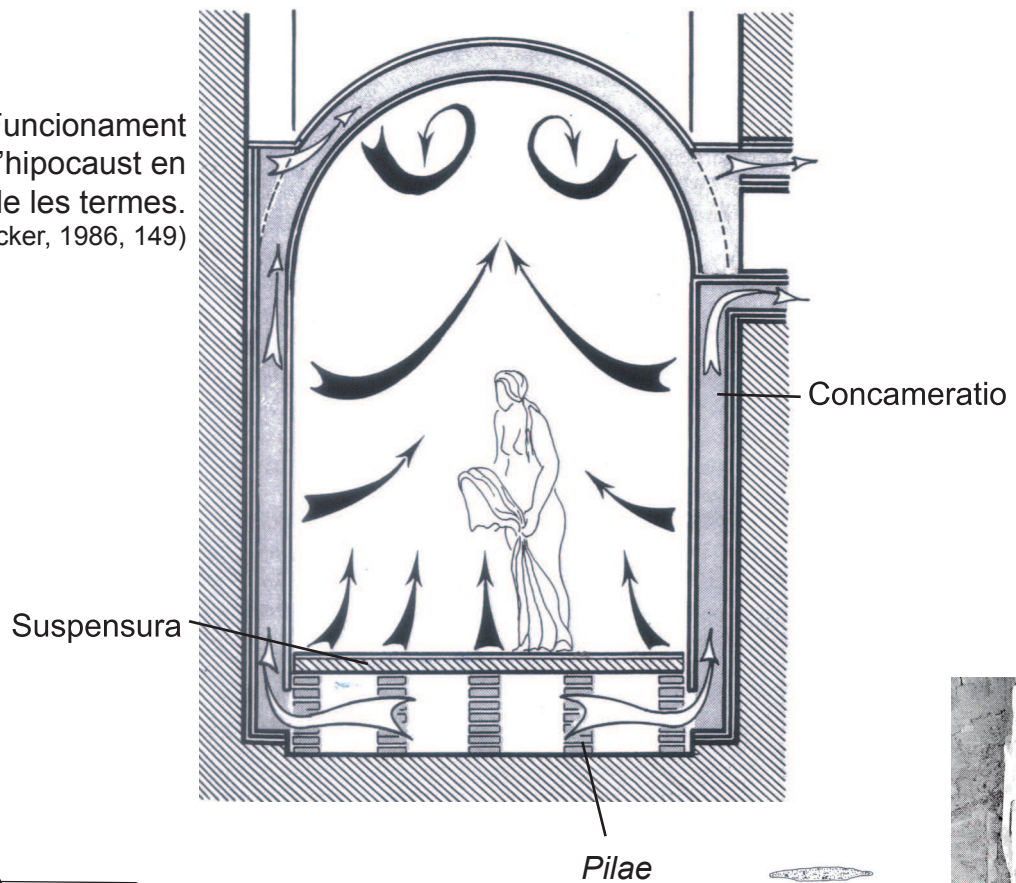
1.

3.

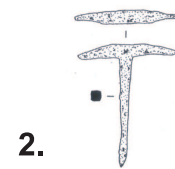
2.

Figura 40. Funcionament del sistema d'hipocaust en l'escalfament de les termes.
(Fincker, 1986, 149)

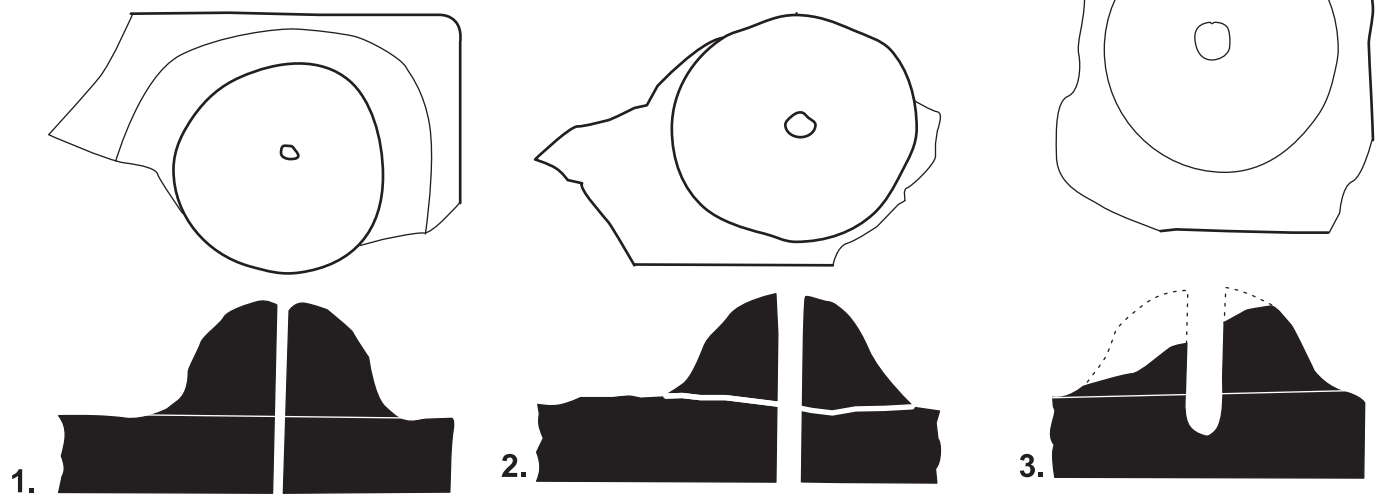

Pilae

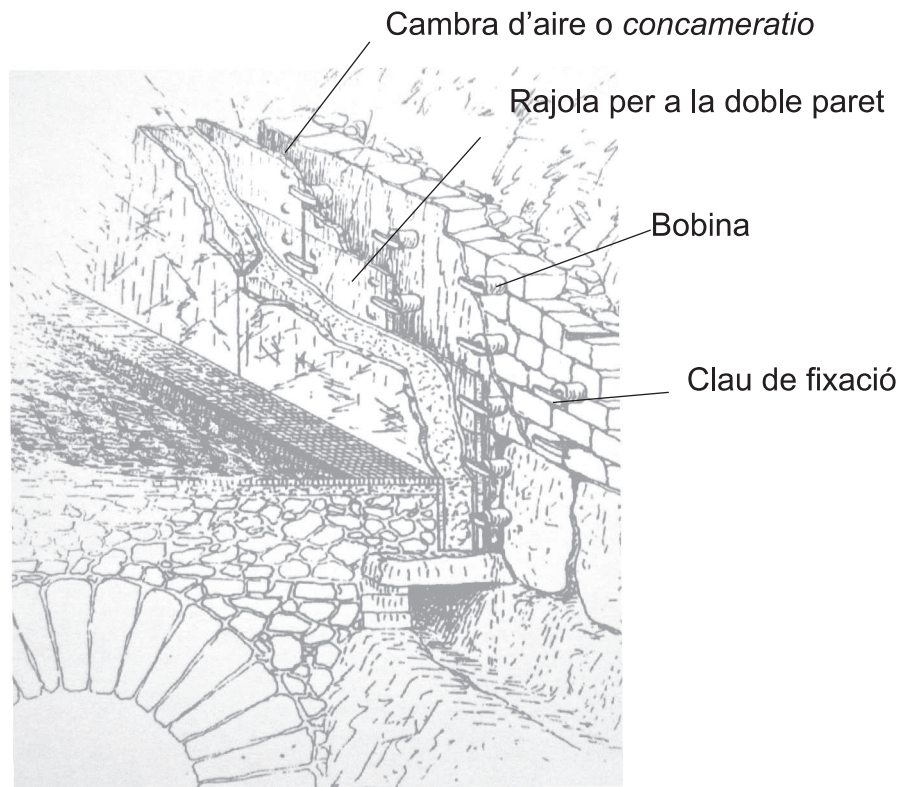
Figura 41. Les teules *mammatae*. 1. Parts d'una teula *mammatae*; 2. Clau en forma de T per a la fixació d'una doble paret de les termes de Gaujac, Saint-Vincent (Bouet, 1999, 14); 3. Teula *mammatae* trobada in situ a la casa de Julia Felix de Pompeia (Ginouvès/Martin, 1992, làmina 89)

0 5 10 cm

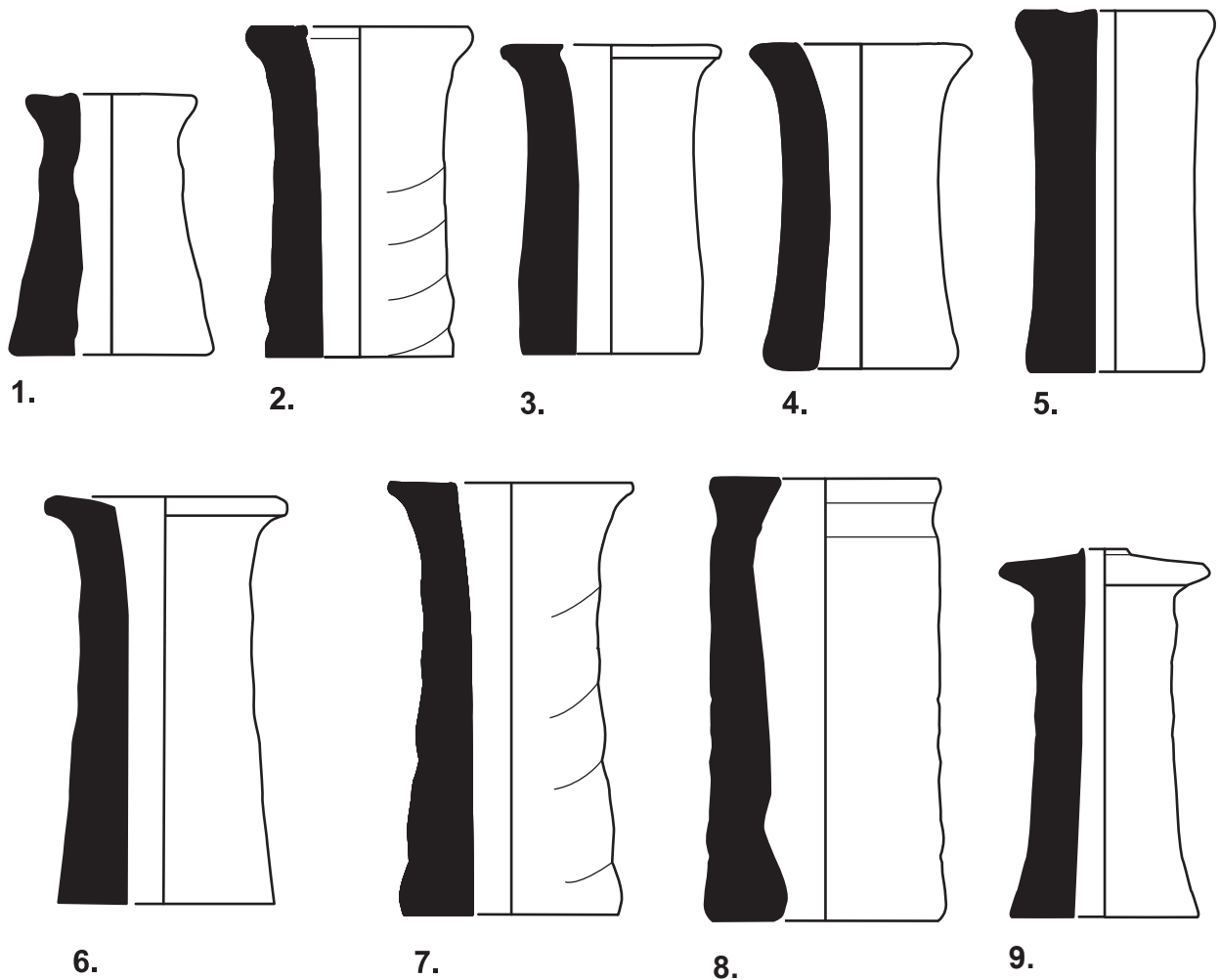

Figura 42. Fragments de teules *mammatae* d'Ermedàs. 1. 02-ER-60-26; 2. 02-ER-115-89; 3. 99-ER-117

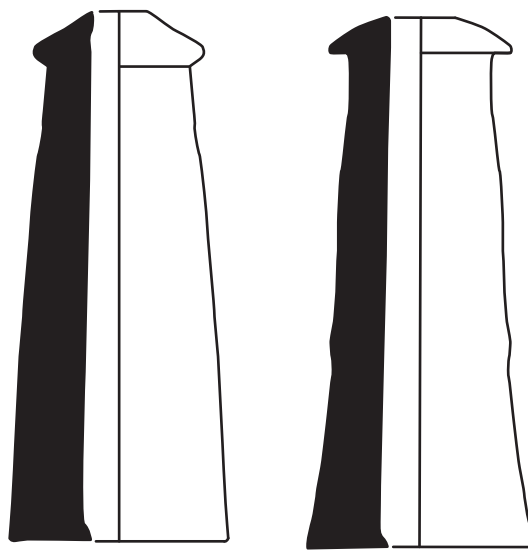
Figura 43. Esquema del sistema d'hipocaust amb *concameratio* a partir de bobines. Dibuix de Lancha, 1981 (Bouet, 1999, 26)

0 5 10 cm

Figura 44. Bobines del tipus I trobades a Ermedàs. Del tipus A: 1. 06-ER-86-3; 2. 99-ER-4-16; 3. 04-ER-102-79; 4. 99-ER-4-17; 5. 06-ER-86-2; 6. 04-ER-102-77; 7. 04-ER-102-78; del tipus B: 8. 03-ER-86-216; del tipus C: 9. 01-ER-18-133.

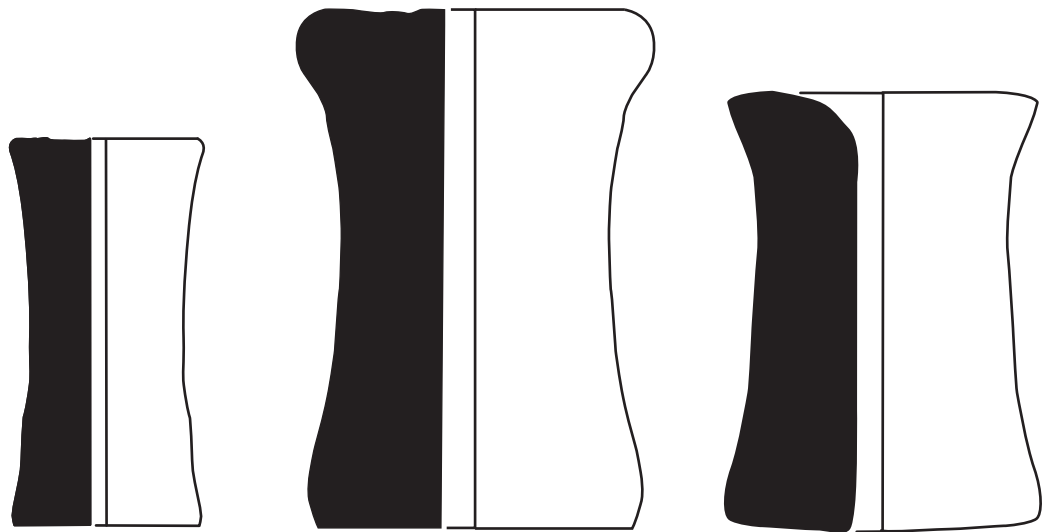
Figura 45. Bobines del tipus II.
 1. 02-ER-48-214;
 2. 02-ER-48-215

0 5 10 cm

1.

2.

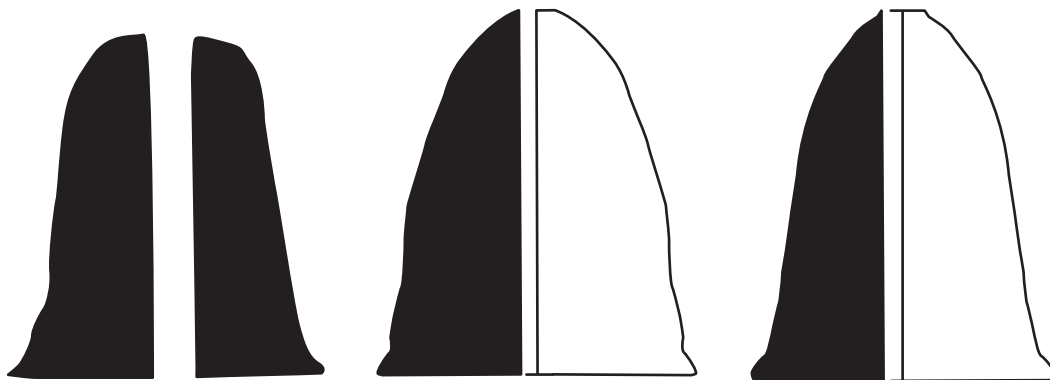
Figura 46. Bobines del tipus IV. 1. 06-ER-86-1;
 2. 01-ER-18-134;
 3. 04-ER-136-90

1.

2.

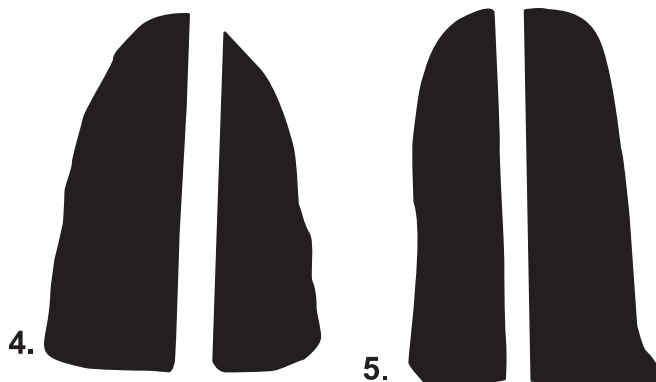
3.

1.

2.

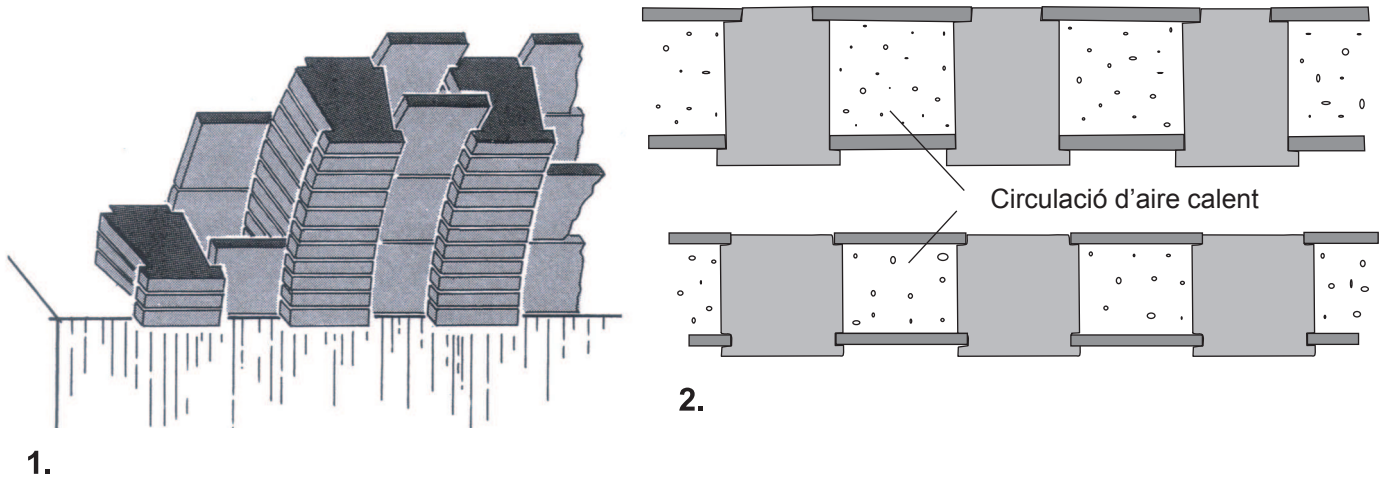
3.

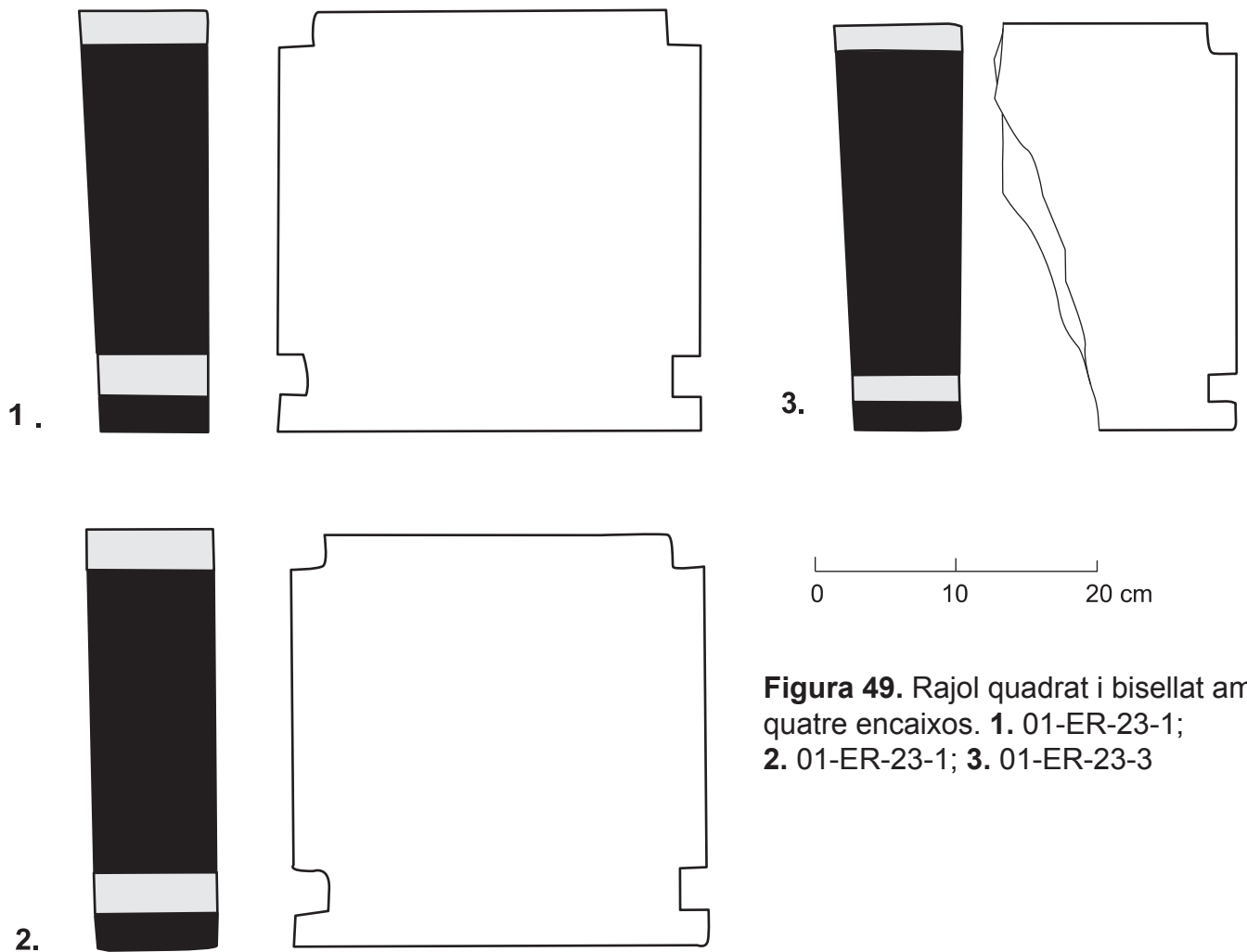
4.

5.

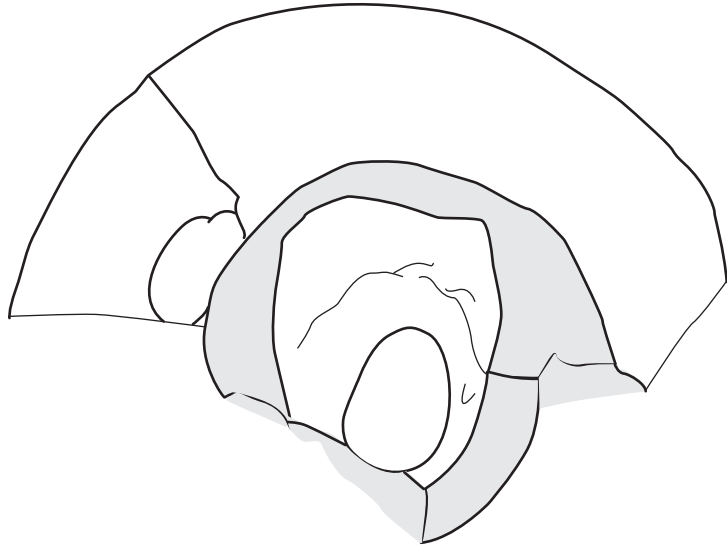
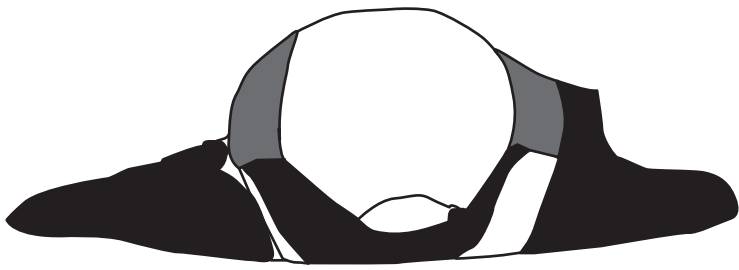
Figura 47. Bobines del tipus V.
 1. 04-ER-115-332;
 2. 08-ER-86-1;
 3. 07-ER-86-1;
 4. 99-ER-76;
 5. 2A-281

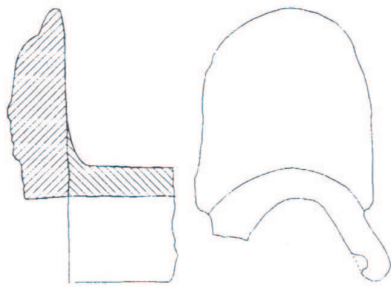
Figura 48. Voltes a partir de rajols amb encaixos que permeten la circulació d'aire calent.
 1. Dibuix que restitueix una volta de terma a partir de rajols amb encaixos (Fincker, 1986,147).
 2. Secció de dos tipus de voltes que permeten la circulació d'aire calent.

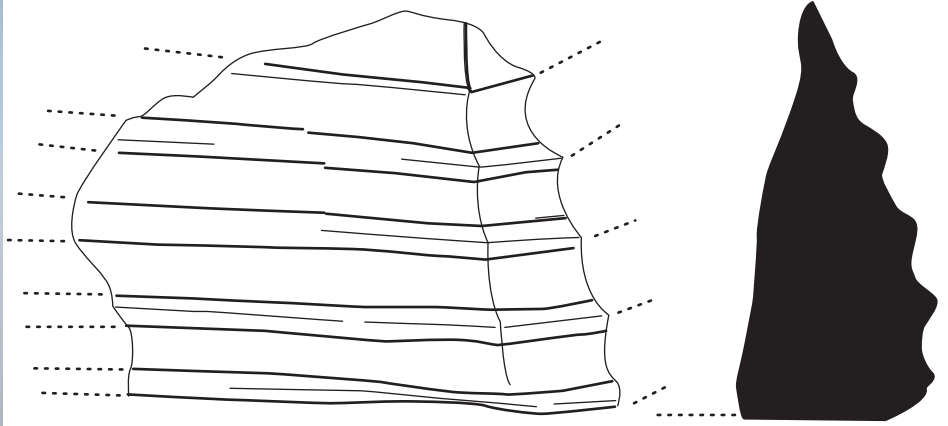
Figura 49. Rajol quadrat i bisellat amb quatre encaixos. 1. 01-ER-23-1; 2. 01-ER-23-1; 3. 01-ER-23-3

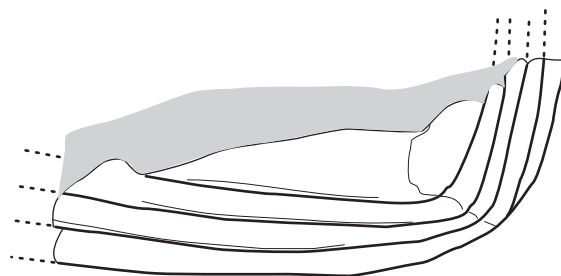
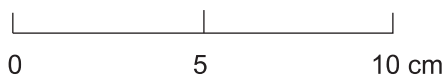
Figura 50. Dibuix i fotografies d'un possible antefixa, 01-ER-18-136

Figura 51. Antefixa encavalcada sobre una *imbrex* (Ramos, 1999, 223)

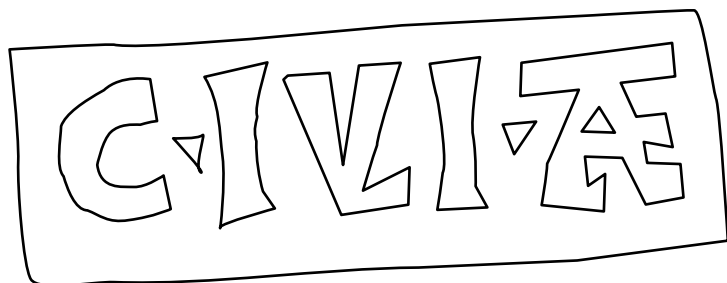
Figura 52. Fotografia i dibuixos d'un possible basament, 01-ER-18-140

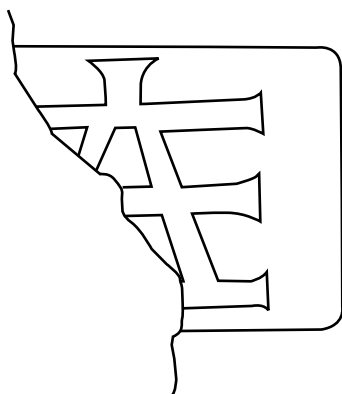

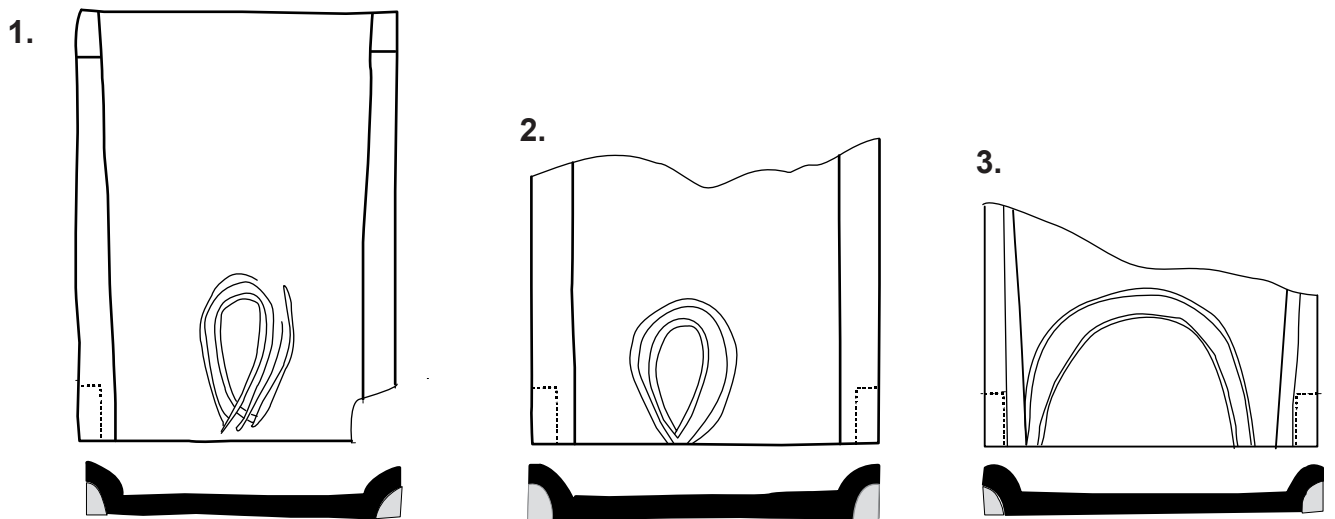

Figura 53. Segell sobre *tegula* 99-ER-18

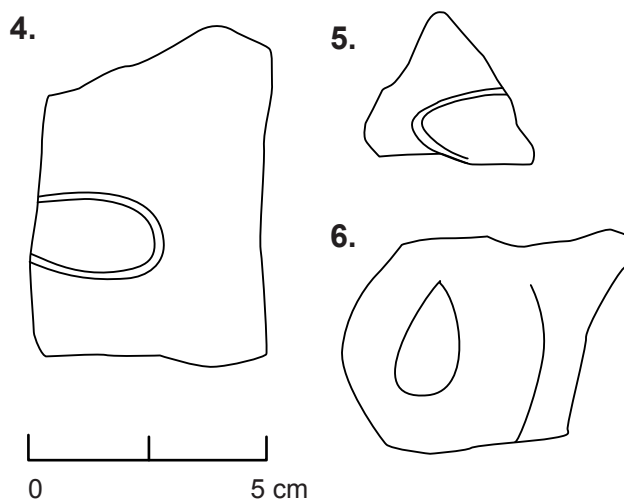

Figura 54. Segell sobre *tegula* 07-ER-196-6

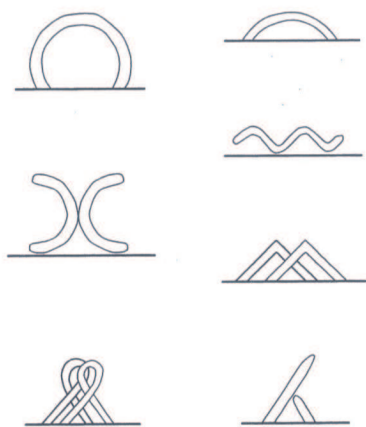

0 25 50 cm

0 5 cm

Figura 55. Marques decoratives sobre teula. **1.** traça digital en forma de llàgrima a partir de tres dits 2A-1336; **2.** traça digital en forma de llàgrima a partir de dos dits 2A-1335; **3.** traça digital a partir de dos dits en forma semi-circular, trobada en superfície; **4.** traça de forma ovalada a partir d'un punxó 08-ER-86-13; **5.** traça de forma ovalada a partir d'un punxó 08-ER-86-12; **6.** traça en forma de llàgrima a partir d'un punxó rodejada d'un cercle digital 02-ER-9.

Figura 56. Recull de les traces digitals més corrents al llarg de l'Imperi (Bessac/Chapelot/De Filippo, 1999)

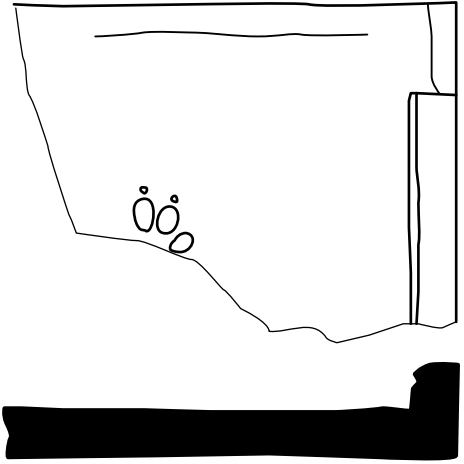
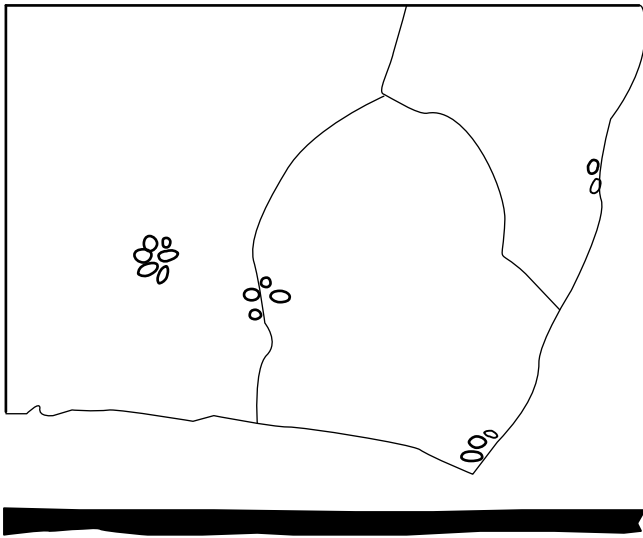
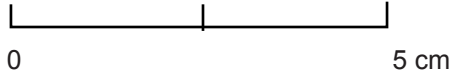
1.

2.

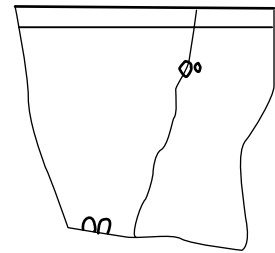
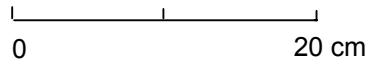

Figura 57. Petjades d'animals. 1. Petjada de gat domèstic (3,5 cm de llarg); 2. Petjada de gos 6 x 5 cm.

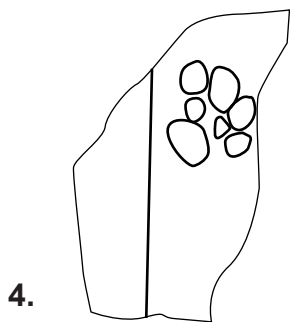

2.

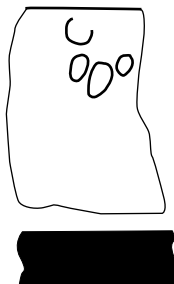
1.

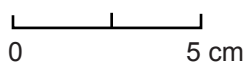
3.

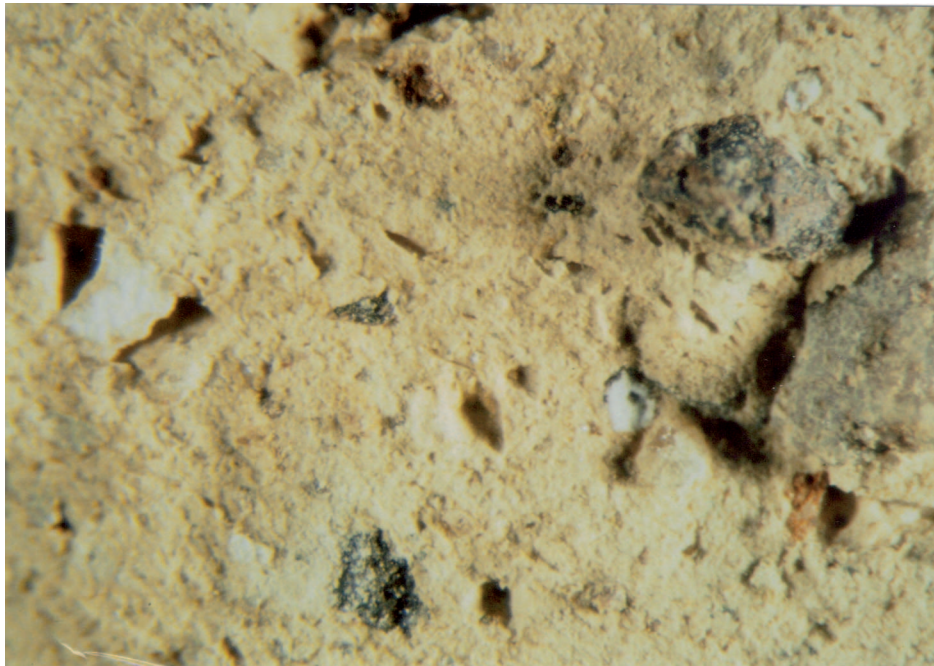
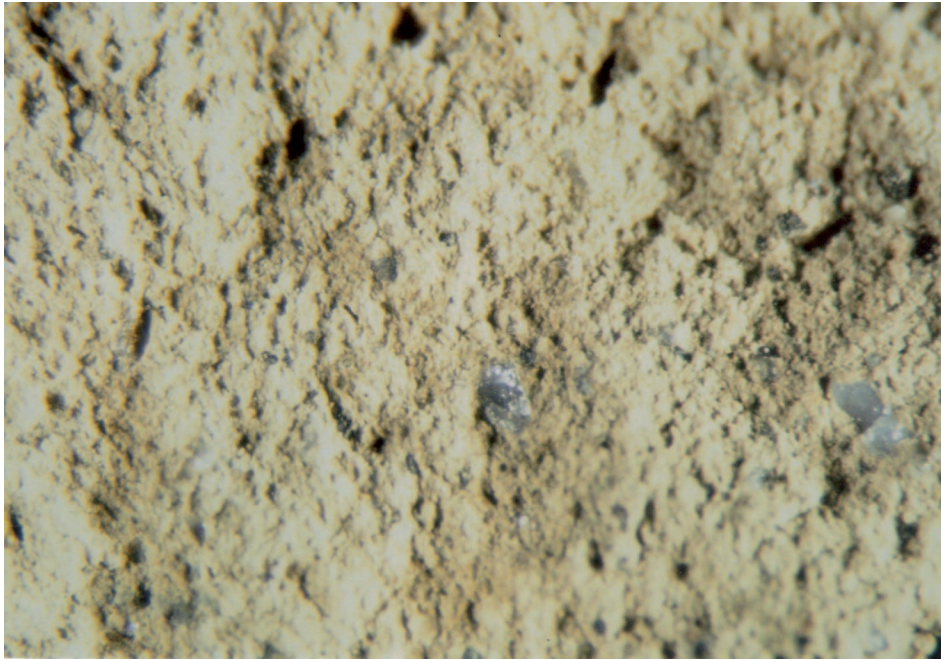
4.

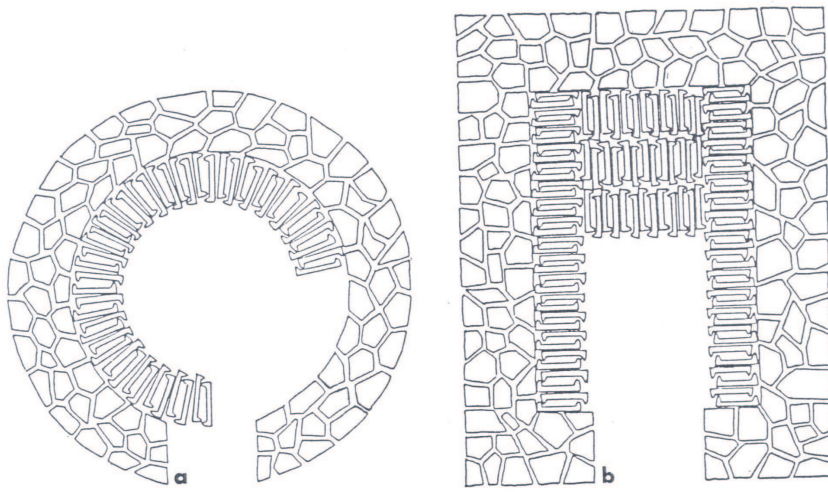
5.

Figura 58. Petjades de gat i gos sobre *tegulae* i rajols. 1. quatre petjades de gat sobre rajola, 02-ER-60-27; 2. petjada de gos sobre *tegula* provinent del superficial; 3. dos petjades sobre *tegula* de gat?, 07-ER-196; 4. Petjada de gat sobre *tegula*, 02-ER-48; 5. Petjada de gos 07-ER-196.

Figura 59. Fotografia en 15 augments que mostra els diferents graus de depuració de l'argila. La fotografia superior sobre una ceràmica comuna i la inferior sobre una canal oberta, en la qual l'argila no és tant depurada.

Figura 60. Tipus de posicionament del material de construcció en el laboratori dels forns, circular o rectangular. (Le Ny, 1988, 33)

Figura 61. Rebutjos de forn procedents de la UE 9 en els quals evidencia l'existència de forns mixtes en els quals es combinava la cocció de peces ceràmiques com de rajoleria.

Figura 62. Traça d'una primera fornada en el qual s'observa la disposició de les teules en paquets de 8. (Le Ny, 1988, 32)

Figura 63. Àrea de mercat de la bòbila d'Ermedàs.
 (Tremoleda/Castanyer/Puigdevall, 2007, 28)

